It is an interesting question how far men would retain their relative rank if they were divested of their clothes. Could you in such a case tell surely of any company of civilized men which belong to the respected class.-**Thoreau.**

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 35—Vol. LV. Friday, 13th September, 1957 REGISTERED AT THE G.P.O AS A NEWSPAPER Price: FOUR PENCE

WHAT IS NKRUMAH'S GOVERNMENT REALLY UP TO?

From Our Own Correspondent

CONFLICTING reports about events in Ghana have caused a good deal of anxiety to people in many parts of the world. In the following article our special correspondent in Great Britain describes some of the latest Ghana situation.

Events in Ghana remain as puzzling today as they did some two weeks back. The two Moslem leaders whose proposed deportation set the ball rolling have been deported, Dr. Nkrumah has announced the introduction of conscription, he has promoted one of the strongest members of his Party to be Minister of the Interior, revealed the formation of a new intelligence service responsible directly to himself, and called for more self-discipline amongst the parliamentary Opposition. And still the particular reasons for the recent deportations are covered by a fog of inneundoe.

During the week-end August 24-25 Mr. Kofi Baako, the Minister of Information and Broadcasting, told the Christian Council of Ghana, which had earlier protested against the deportation of the Moslem leaders, that the Government had been compelled to make the deportations because of disturbances and hooliganism in Accra which had been organised by the two men. Mr. Baako asserted that there had also been "numerous attacks...on the integrity and good faith of the judge hearing the case" in which the Moslems had been contesting the deportation order on the grounds that they are actually Ghana citizens. He continued: "The extent to which those supporting the two men wished to rely upon this method of dealing with the matter is shown by the fact that a front-bench member of the Opposition actually repeated in the Assembly on the day before the debate on the bill one of the allegations against the Judge which is subject to proceedings for contempt in the High Court. Since reports of Parliamentary proceedings are privileged, it was thus possible for newspapers supporting the men's case once again to reprint what had already been alleged as contempt and which otherwise would have been sub judice." The Government, he said, was not prepared to yield to threats of force and the Premier was surprised that the Christian Council should have suggested that they should have done so.

Uproar

On August 29 there were scenes of uproar in the Ghana Parliament. Dr. Nkrumah angered the Opposition when he replied to their constant demand for "facts" concerning the deportations by declaring that "if the facts were to come all Opposition members would be in prison." The most disturbing elements of his speech to the Assembly, however, were those in which he announced a plan to split the Ministry of the Interior and Justice and to establish an intelligence service which would give the Government "a comprehensive picture of the local and international situation." He also said that the Government contemplated introducing compulsory military National Service alongside the establishment of a territorial force. He did not elaborate on what he meant to convey by the statement that in Ghana it was necessary "to impose by positive discipline what in older democracies is done subconsciously."

Wild Declarations

There have been a number of wild declarations in Ghana that the Government is attempting to establish a dictatorship. As yet we may safely say that the declarations are wild in the sense that they are not founded on established fact. Nevertheless the situation and the developments must give rise to concern Mr. James Morris, of the "Manchester Guardian," who was recently in South Africa and has now gone to Ghana, wrote on August 31: "Every eye is cast with curiosity upon Nkrumah, who sometimes reminds me as he sits in Parliament among his volatile associates of Tensing Sherpa surrounded by the jabbering politicians of Nepal when he returned from the summit of Everest. Certainly there is to the current attitudes of this unusual man a distinct suggestion of totalitarian trends. What does he mean when he talks so insistently of "discipline?"

What is the real purpose of a worke'rs brigade? Why conscription? Why does he refuse to see foreign correspondents or give press conferences?

It may well be that he is being forced into these unfortunate attitudes by the pressure of events, by the appalling problems of imposing a modern democratic system upon a society so riddled with tribal traditions and prejudices. Perhaps he is not so all-powerful within his party as the world supposes him to be, but is be-

(Continued on page 405)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

OPINION

FRIDAY, 13TH, SEPTEMBER, 1957

SABRA'S Interracial Conference

IT has been announced that the South African Bureau of Race Relations (Sabra) is planning to convene a national conference of all the races to enable the various groups to know each other at closer range. This is an overdue step in the right direction.

It has always seemed odd to us that Sabra should claim that it was a scientific body out to find the real facts about the race situation and yet barred it doors against the man of colour—the person involved on the other side of the race problem. As long as Sabra bars its doors to non-White members it will remain nothing more than a propagandist for the Nationalist Party.

Attention

The recent announcement would suggest that some people in the organisation realise that Sabra cannot help the Afrikaner Nationalist much if it does not give attention to how those affected most by apartheid react to it. If the conference is the first step to get to know how the other people feel about apartheid, we think it is something to be encouraged.

While welcoming the idea of a mixed conference as announced we should like to strike a note of warning as well. Whenever race gatherings are mentioned from the Afrikaans side the non-White cannot help feeling a little anxious. Practice in the past has tended to give the non-European the impression that from the Afrikaans side there is not always that genuine readiness to appreciate how the non-Whites feel about the way they are treated. The non-European is expected to see nothing but virtue from the Afrikaans side. When he is critical, he is either a communist or a stooge of the Jews or the English.

Independent Minds

While welcoming the coming conference we should like to add that attempts to invite to it people who will say what the Nationalists would like to hear will doom it before had. Sabra must invite men and women from many walks of life who will speak their minds freely. From our knowledge of non-European opinion, the Afrikaner Nationalist must be ready for plain speaking from the non-White side as well. If Sabra is ready for that, then the conference can hope to achieve real good to bridge the gull between the Afrikaner in particular and the non-White.

At the same time we should like to appeal to leaders of non-White opinion to be a little more flexible in their approach to what Sabra and others are beginning to do in the Afrikaans community. In spite of Verwoerd and the persecution of our leaders, thoughtful people in the Afrikaans community are beginning to realise that there is a lot that is wrong with apartheid. These should be encouraged to see the truth in clearer light.

Comment On Men And Events

Erasmus And The Communists

By JORDAN K. NGUBANE

THE South African Minister of Defence has been saying a lot in London to warn both America and Great Britain of the dangers of communism from the Middle East. If present trends are any guide, the warnings are certainly not unjustified. But we must be quite clear about what the Minister has in mind when he runs around the capitals of the West raising the anti-communist cry.

The Nationalists are uncompromisingly hostile to communism. Firstly, most of them are staunch Calvinists and loyal members of their Church. Secondly, the Afrikaners are sturdy individualists and hate with all their being the sort of regimentation (for themselves) without which communism loses much of its meaning. But their greatest opposition springs from communism's blindness to race or colour; to its insistence on regarding all men as equal.

Brand Him

The African or European or Indian who advocates race equality in South Africa might be a very staunch capitalist. If he advocates race equality the Nationalists will not hesitate to brand him a communist.

Against this background the anti-communist cry raised by the Union's Minister of Justice has a suspicious ring. While keeping our eyes open against communism, we must at the same time know who is speaking when Erasmus declaims against the communists. He wants Western allies not only against the agents of Moscow but against the non-White democrats.

This places us, as it does the West, in a difficult position. The Strijdom regime is as dangerous an enemy of democracy as are the communists, if given the opportunity. When it shouts against the communists, we know that it is really working up opinion to justify its attacks on genuine democrats in this country. To us, while people like me are no friends of communism, it becomes impossible for us to trust the Nationalists in their war on communism.

Face Danger

Great Britain and America might wish to help Erasmus in his war on the agents of Moscow. But they, too, must face the danger that in doing that they might be allying themselves with the enemies of genuine democracy in this part of the world. For, help given to the Nationalist government against so-called communists is really help given to crush genuine democracy in this country.

Both we and the West must realise that arms and bombs and money in themselves are no real defence against communist infiltration. The rot affects the minds of men. Consequently, if the Union Government genuinely fights communism, it must hit at points where only positive results will be recorded—it must convince the man of colour that it no longer wants democracy to be enjoyed by people with a White skin only.

It must go farther. It must realise that the only effective form of defence against communism is to convince four-fifths of the South African population that democracy offers them, too, things far better than what communism promises. In other words, it must give them a vested interest in defending democracy against all comers.

Baasskap

Unfortunately Erasmus is not thinking in that direction. He wants support for White baasskap; he wants the White people in England and America to rally to stand by him because he is also a White man. Communism is bandied about largely because it will frighten very many people in the West into forgetting apartheid's wickedness and into believing that communism is a greater evil than apartheid.

For our part we must drive the point well home into the mind of the West that we shall regard support for apartheid as an unfriendly Western act against the victims of apartheid. If all we can look for from the West is support for apartheid in the guise of support against communism; if all we can look for from the West is to be told about the evils of communism while little is done to help us wipe apartheid from the face of the earth—then the West should not be surprised if we do not think it is much of a friend to us.

Strijdom and ourselves are definitely going in opposite and

(Continued on page 404)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Press Review

Attacks On Bishop Reeves

SOMETIMES I think that we are a people of Gen. Piet Jouberts. If we have an enemy on the run we do not keep on making him run. If we have the chance to settle accounts with him for good by not letting go, we break off the fight. Then we sit down so that he can bind his wounds and bury his dead. Then we give him the opportunity to dig trenches instead of graves, or to slip away.

It does not matter what our motives are, Gen Piet Joubert was inspired by the highest of motives.

I am thinking here of the case of Reeves, the Anglican Bishop of Johannesburg who said in America that apartheid in Anglican schools exists because a Transvaal education ordinance forbids school integration between White and Black.

He has exposed himself, his fellow-bishops and the liberalists who condemn apartheid but practise it assiduously in their schools, among many other places, to being called by ugly names.

He has also given the Nationalists the chance to carry on the political struggle for weeks on that point and to force the Sappe still further on to the defensive.

But apart from the "Burger" it is only Mr. Eric Louw who hangs on. The others have evidently let Bishop Reeves get away.

I hope Mr Louw will go on keeping the matter alive so that it may play its proper role at the general election.

From political commentary by "Dawie" in the "Burger."

—o—

Who Said "No"?

SINCE there is no official explanation as to why Mr. Patrick Duncan has been refused a renewal of his passport we are left to draw our own conclusions. And the conclusion that seems valid is that Mr. Duncan is regarded as a "political enemy" by the Government and is being penalised as such: Because Mr. Duncan is the national organiser of the Liberal Party, and because there is reason to suppose that he will take every opportunity of criticising the policy of the Nationalists, he is not to be allowed to go abroad.

"Rand Daily Mail."

Basuto Demand Abolition Of Colour Bar In Their Land

Bloemfontein.

THE Basutoland African Congress has written to the Regent Paramount Chief, Mantsebe Seeiso, now in England, asking her "to be strong in facing the Secretary of State for Commonwealth Relations" and urging her to demand the immediate institution of a legislative council in Basutoland.

The Congress also urges: that she demand the removal from office of the Resident Commissioner, Mr. A. G. T. Chaplin; get a declaration that Basutoland will never be incorporated in the Union unless it is approved by a two thirds majority of the Basuto; the abolition of colour discrimination in the territory; and the appointment of a commission to inquire into "medicine murders"

On the question of a legislative council, the congress letter says: "The majority of the Basuto feel that it is long overdue and that glaring mistakes, administrative and political, which are detrimental to the welfare of the country, can be avoided only by a legislature of this kind."

It asks that such a legislature should have the sole right of dealing with all domestic matters and that there should be "no unwarranted interference from the British Government."

Mr. Chaplin's removal from office is urged on the grounds that he is a South African and "we fear that South Africans bring with them anti-African Union laws and pave the way for incorporation."

The requests for a declaration about incorporation and for the abolition of colour discrimination are not elaborated in the letter.

The request for an inquiry into "medicine murders" asks for a six man commission, consisting of two members either from the United Nations or such Commonwealth countries as India and Ghana; two from Britain, one being a Conservative M.P. and the other a Labour member; and two Basutos appointed by the Basutoland National Council.

The congress says that no section of the community is satisfied with the findings of a previous one-man inquiry which, it alleges, contained misrepresentations, and it asks that until the new commission has reported, no death sentences should be passed in such cases.

The letter is signed by King Monokoa, secretary-general of the congress, and a copy has been sent to the Secretary of State for Commonwealth Relations.

Australian Paper Says India's Case Strong

UNDER the caption "On Kashmir India's Case is Strong," the "Daily Post," of Cairns, northernmost city of Queensland, Australia, published on August 15 a despatch from Nicholas Temple, giving an assessment of the respective position of Pakistan and India on Kashmir.

Giving the background of the dispute, Temple said tribesmen invaded Kashmir, following which the State acceded to India and thereafter the Pakistani Army entered the field.

Referring to the Pakistan Government's decision to raise the issue once again in the United Nations, Temple said Pakistan would do this by raising the report of Dr. Jarring of Sweden, and added: "This report goes a long way towards recognising the strength of India's case on Kashmir and may form the key some form of settlement.

"Firstly, it recognises for the first time that the military situation in the area has materially altered during the past few years, mainly because of arms shipments from the United States to Pakistan. This is in direct contravention of the cease-fire agreements and various other United Nations resolutions. On the other hand, Indian forces have stayed pretty much as they were.'

Glaring Contrast

Referring to progress made on the Indian side of Kashmir and in the Pakistan-occupied part, the correspondent said the "contrast between the two halves is glaringly in India's favour."

The correspondent posed the question: "What would the future of Kashmir be if it were to accede to Pakistan?" and gave the answer himself. He said: "It would take Pakistan many years to bring 'Azad' Kashmir to the standards of the Indian side. Indeed, this standard is considerably higher than that prevailing in many parts of Pakistan proper, and one is left with the suspicion that they would have to slow down the rate of progress. It is doubtful if the Indian Kashmiri would accept this and who (with the experience of the poverty of the Kashmiri) can blame him?"

Votes For The Monogamous

By R. T.

I'am an African who studied for a medical degree,
Help all who need the services of doctors such as we.
My tribal custom though has always been polygamy
And thus I cannot vote...by parliamentary decree

I read and write in several tongues. Can speak say six or seven.
And as a child I wed a maid; she must have been eleven.
Our elders hearkened to their gods to make this match in heaven.
But if I want to vote today, this union I must leave.

As I developed and the time of puberty appeared,
I took a wife. The time had come for manhood to be seared.
And now I must reject her and the family we reared.
No cloud on our horizon till the voting call appeared.

To vote it seems a man must cast aside his kith and kin.
Do not mistake the rights of man. A vote's a prize to win
From powers that be who smirk and sneer and then say with a grin,
"A vote for you? Absurd! Look at the colour of your skin."

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Dr. Schweitzer—A Re-Assessment—I

By C. W. M. GELL

TWO recent books on Africa revealed a refreshingly iconoclastic approach towards the Albert Schweitzer myth from which all of us who have written about him have suffered too long. Just as in his reconstruction of the historical Jesus Dr. Schweitzer emphasises how the occasional human fallibility of the man enhances his astonishing spiritual achievement, so John Gunther can write that "Schweitzer would be intolerable if, together with his overwhelming intellectual and moral virtues, he did not have defects." In all conscience he is a great enough figure—and much more truly admirable for having done what he has despite frailties which only a mistaken veneration on the part of his admirers has hidden for so long.

These frailties have little to do with old age to which he has, in fact, made few concessions. He himself has admitted having been "arrogant" and lacking in love"; and to these failings Mr. Gunther adds that he is often dictatorial, prejudiced, pedantic in a peculiarly Teutonic manner, irascible, vain and, on some subjects, obstinately old-fashioned. And it is with a defect that springs in part from a certain inelasticity of mind, and inability to concede that changing times require changing applications of the eternal moral principles he has so unsparingly preached, that I wish to deal here.

Negley Farson has perceived it. In his second volume of autobiography (1) he found Dr. Schweitzer "a little too sure of himself in his paternal handling of the African and in his feeling that the Black man is still a child and that 'father knows best'...He has done a noble amount of good, but his influence is far greater in the United States and Europe than in Africa. That is the way I think he intended it to be..." Here are two facets of the same insight—that the hospital in Lambarene is more important to Schweitzer and his life work than vice-versa, and that his attitude to Africans lacks warmth and intimacy. To say that he has used them as pawns for some purpose of his own would be a grossly exaggerated and unjustified simplification. But it contains an element of truth. They provided a spectacular and dramatic quality to his practical example of universal compassion and reverence for life, without which its impact on European thought and sympathy would have been less effective.

My own serious doubts about the inviolable fabric of the Schweitzer legend began with the reading of the Nobel Peace Prize oration, delivered on November 4, 1954. The full text only reached me in January 1955, a few days before Dr. Schweitzer's 80th birthday for which I had written articles for British, South African and Indian papers. After reading the speech I was not surprised to hear that all but one of the dozen or so Indian papers which had originally accepted the article finally refused to print it—not because of anything I said, but because of some derogatory remarks made by Dr. Schweitzer in his Oslo speech about the nationalisms of newly independent countries endangering "a long history of peace in many regions."

Anyone who cares to turn back to the speech will see that the passage occurs in the course of a denunciation of nationalism in general, on grounds of reason and morality that can hardly be refuted. Many of the best minds in the newly independent Asian countries, where the sharpest offence was caused, would agree with Schweitzer's argument philosophically. The real causes of offence are his obtuse inability to see that the period of colonial rule in Asia can hardly appear as "a long history of peace" to the recently subjected peoples; and the apparent lack of understanding that a period of rejuvenated nationalism is inevitably part of the price and the cause of emancipation, however ethically reprehensible it may be. And I remember thinking how tragic it was that so important a message as I believe Schweitzer's to be, should be impaired by such small and easily remedied lapses.

But further reflection on other passages in Schweitzer's books—notably the essay "Our task in Colonial Africa" (2) and parts of his two books from the primeval forest—convinced me that these were not momentary aberrations but derived from a fundamental defect in Schweitzer's outlook, an over-emphasis on the civilising mission of the European, an intellectualised version of the "White man's burden", and a lack of sympathy in human contacts, at least with non-Whites.

Against this view, an impressive selection of evidence can be adduced. I have myself in earlier articles quoted the opinion of a young Kikuyu studying in America three years ago who wrote about the great gulf of suspicion between white and black in Africa today.

"This discrepancy between the White man's professed democracy and religion and his behaviour towards Africans has become so glaringly evident that practically anything proposed by any White man is at once subject to suspicion and mistrust. Only such remarkable Whites in Africa as Dr. Albert Schweitzer and Father Michael Scott (he would surely add now Father Trevor Huddleston) can win African confidence. They are very few."

But this, though the verdict of an African, was said by someone who had never met Schweitzer and was probably under the influence of the legend.

Again, there is much that can be quoted from his books about African respect being earned only by goodness and moral worth, about every White man in Africa being in continual danger of moral ruin, about the immense difficulty of remaining really humane in the face of Africa's human and physical trials and so being a standard-bearer of civilisation, about the inhumanity of speaking about and dealing with Africans as if they were cattle or worse, about anything we can give them being atonement for our past sins towards Africans, not benevolence, the discharge of a great debt with which our civilisation is burdened. But by far the larger part of this category of evidence against my proposition has to be drawn from Schweitzer's earlier books. And, even there, quite a lot of the "elder brother" philosophy is to be found.

As one reads on through the writings and speeches of his later years this moral emphasis recedes and is replaced by a greater insistence on "our civilising mission", on independence itself not being a benefit but a temptation, a cul-de-sac off the main thoroughfare of progress through hard manual work and handicrafts to self-sufficiency under benevolent trusteeship. Of course, the two conceptions of moral duty and a civilising mission are not mutually exclusive. Indeed, the latter, if sincere, must depend on the former and is so made to depend by Schweitzer. It is never easy, though it is not impossible, to fault his logic, even if some of his basic premises seem more open to question today than when he first enunciated them forty years ago. But I do not think it can seriously be disputed that there is a marked shift of emphasis in his later writings and reported remarks on White-Black relations.

(1) A Mirror for Narcissus (Gollancz.)

(2) from The Africa of Albert Schweitzer, by C. R. Joy and M. Arnold (A. and C. Black).

(To be Continued)

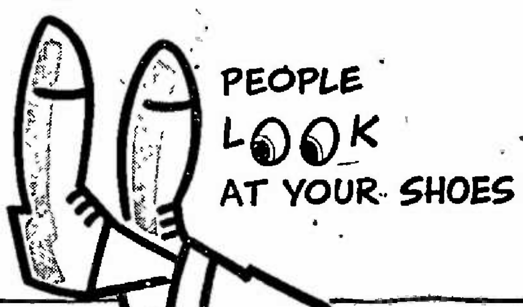

See they get 'NUGGET' Polish every day!
AA267

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

The Great Indian Revolt Of 1857

(Concluded from last week)

THE HEROES

As we look back upon the hectic days of the Great Revolt, we see many figures of heroes and martyrs. Of them, three heroes and one heroine have been enshrined in the pantheon of those who lived and died for the Motherland.

The first of these was doubtless Mangal Pandey. His defiance was the spark, his martyrdom the flame which spread the fire of revolt.

The second was Kunwar Singh of Jagdishpur. Though 80 years old, he placed himself at the head of the soldiers in revolt at Dinapur and Arrah. Untrained in military strategy, he displayed bravery, skill and strategy. From Arrah he led

By K. M. MUNSHI

In The "Hindustan Times"

his forces to Banda, and to Kalpi. He saw the need for co-ordination and marched to Madhya Pradesh to join hands with Nana Saheb and his forces. He came to Lucknow and received well-deserved honours. He captured Azamgarh, united under his leadership the forces of the Nazim of Sultanpur and the Rajas of Gonda, and Chardah; inflicted a heavy defeat on British at Azamgarh.

When overwhelmed by superior strategy, he made a bold retreat to his native town, Jagdishpur, and inflicted a shattering blow on the British forces. He won the most notable victory of the Revolt, but died in its very hour, hit by a cannon ball.

Tantia Topi

The third hero was Tantia Topi. The greatest guerilla leader of the Revolt, he captured Kanpur, went to the relief of beleaguered Jhansi, and ceaselessly fought the British. Jointly with the Rani of Jhansi, he captured Gwalior.

Defeated but unvanquished, he led the most brilliant guerilla warfare of his time. In pursuit of him one officer marched 240 miles in nine days; another, 230 in nine days; 70 miles in 48 hours; 54 miles in little over 24 hours; 145 miles in four days. But, as Malleson says: "he slipped through them all—through enemies watching every issue of the jungles in which he lay concealed."

At last he was betrayed by the traitor Man Singh, himself refugee and a trusted lieutenant, and delivered to the British. The brave Tantia was tried by the British at Sipri on April 15, 1859, and hanged three days later. Thus ended the life of the most resourceful and determined leader of the Revolt.

The Brave Rani

The last in this galaxy of heroes was Lakshmibai, the Rani of Jhansi. Of her it is difficult to speak or write without emotion. Though a Brahman woman delicately nurtured, once she placed herself as the leader of the Revolt, she showed an indomitable spirit rarely given to man or woman.

Under her leadership, Jhansi sturdily defied the siege of the British. Her "guns never ceased firing except at night; even women were seen working at the batteries and distributing ammunition."

When Jhansi eventually fell, the Rani joined Tantia Topi at Kalpi, and aided by the Nawab of Banda, succeeded in settling the internecine differences of the sepoys. She bravely resisted the attack on Kalpi until it fell and her forces withdrew. She then conceived a daring plan to recapture Gwalior, which she later did.

But, alas! when Gwalior had been captured, Rao Saheb, the deputy of Nana Saheb, began to get busy with his coronation ceremonials. Tantia, curiously enough remained inactive. The Rani alone protested against the waste of time and money in these meaningless ceremonies when they should be consolidating their resources against the imminent danger of British attack.

The British troops laid siege to Gwalior. When the Gwalior troops were unwilling to be led by Tantia, the Rani rose to the occasion. She took the lead, prepared for the battle and herself led the troops into action.

The Last Battle

Then followed a grim battle. Dressed as a man and mounted on horse-back, the Rani led the troops. With lightning agility she moved from place to place, inspiring them.

The British troops, however, pressed hard and won the day.

When the British Hussars made the final charge, it was the Rani who, in the forefront of whatever was left of her troops, bore the brunt. The comrades she led were overwhelmed. Some of them fled. The Rani was carried along by her horse with the fleeing stragglers. Forty or fifty horsemen set off in pursuit. At a canal, the horse of the Rani halted, refusing to jump. A Hussar came close upon her. He first fired a shot which wounded her and then cut off her arm. She rode on. A little later, weak with bleeding, she fell, the British Hussars rushed past, their horses trampling upon the remains of one of the noblest, the most heroic and the most patriotic women in the history of mankind.

The Great Revolt led to the emergence of our Will for Freedom, uncertain and feeble though it was. The first step towards integration had been taken. It was left to the succeeding decadres, to Dayanand Saraswati to the founders and leaders of the Congress, to Tilak, Aurobindo and Gandhiji, to translate the will of a disarmed and overwhelmed country into a universal movement of resistance, which ultimately, under the leadership of the Mahatma, blossomed into the non-violent war of civil disobedience, and led to the freedom of India on August 15, 1947.

Air India International

AIR India International have pleasure in announcing the introduction of a third service on the Nairobi/Bombay routes, with effect from the 2nd September, 1957.

Services will leave Nairobi at 8 p.m. on Mondays, Wednesdays and Fridays, the first two operating via Aden and arriving in Bombay at 11.15 the following day, and the Friday service calling also at Karachi and arriving in Bombay at 2.10 p.m. on Saturday.

These flights offer quick connections to Bangkok, Hong Kong, Tokyo, Singapore and Sydney on Air India International services, and connections with other carriers to various towns in the Far East.

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful *and* safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home. . . use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

Three Outstanding Books

Beautifully Printed With Coloured Varnished Jackets And Library Binding

Order for yourself as well as to present them to your DEAR ONES

St. Mira: The Story of Mirabai whose name is a household word in Indian homes, and whose Songs are sung in a million homes everyday. In words at once vivid and soul-stirring, the author portrays the inner spiritual experiences of Mira, the purity of her character and her undismayed courage and heroism. 10/- per copy.

The Face Of The Buddha: Through the pages of this book peeps the radiant face of the Buddha who was essentially, a lover of peace...As the story unfolds, we see the Buddha taking to the waiting multitudes his great message of deliverance from sorrow. 7/6 per copy.

In The footsteps Of The Buddha: The thrilling story of Shanti Deva the greatest poet of Mahayana Buddhism. A King's son, he renounced the throne to walk into the footsteps of his master, —Gautama the Buddha. 5/6 per copy.

(All the three books will be given at a special price of 20s. only)

Order any or all the books from:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

TRADE INQUIRIES INVITED

The Famous Rama Flute Harmoniums

Best Made in India for Quawalie Bhajanic Singer and Bands

NOW ON FOR SALE

Popular size sweet tone, very attractive, complete with case	18	10	0
Standard size Bass and Male, very attractive, complete with case	28	10	0
Portable Travelling Style Baja Good for Out-door Party	25	10	0
Coupler Style Loud and Sweet Sound Mohaniton	38	10	0
Leg Press full size complete with extra Swar Bands	48	10	0
Clarinet B/L, just right instrument Indian Bands	18	10	0
Dhil Rubba "The Leader Musical Instruments"	8	10	0
Thubla & Doogi Set to keep in without Thal music sets	8	10	0
Dholak finest of all instruments of Thal (full size)	8	10	0
Tambrone (Kanjari) full size with Gingles Bells	1	5	0

Mouth Organs of all kinds 4/6, 6/-, 7/-, 9/6, & 11/6 each.
Flute Straight & Side Blowing 2/6, 1/6, 5/6, 17/6, 25/- each

LATEST RECORDS—Try Us First. We carry largest variety stock. We repair also all kinds of musical instruments. For terms apply:

Sole Distributors for Union of South Africa:

D. ROOPANAND BROS.
(Established 1932)
Music Saloon and Booksellers.
85 Victoria Street, Durban.
Phone 20707. — P. O. Box 2524.

NAT Prof. Fears And Propo

Warns Of Possible NAT Leadership

THE present policy of the Government and of the C "leading inevitably to the taking over of South Africa by non-Whites—and quickly too, actually tomorrow or the day says Prof. L. J. du Plessis, of Potchefstroom, and an office-bearer the Nationalist Party, in the latest issue of "Die Weste," a stroom newspaper.

Professor du Plessis says that he cannot get rid of the feeling "that our politics is today no longer concerned with the realities of the future, the very near future, but with the ghosts of the past."

The dominion of Afrikanerdom—in the broad sense—is assured. The struggle over the republic has already been decided.

"The problem of the future is no longer 'Empire' or republic, segregation or apartheid, but that of the rising non-White nationalism, particularly Bantu nationalism, and our attitude towards it."

Have No Answer

Professor du Plessis says that this nationalism is irresistible and will "overwhelm us within the next quarter century unless we find a satisfactory answer—which we still do not have and which none of us has."

This nationalism rightly sc—full tion in its own national

That is why the societies and partnership other African territories failed.

"Our leaders have not it and they are still fighti about the things of the past.

"The future, however; mands new leadership and, necessary, new leaders."

Leadership Needed

Professor du Plessis says t leadership is necessary to ur English-speaking and Afrikaa speaking Afrikanerdom in South African republican tionalism.

This would bring about White immigration.

There must be a treaty tween White and non-W nationalism to divide So Africa fairly between them, for mutual co-operation in future.

With international assista independent Native st should be created to assure determination for the Nat

"If this new political lea ship comes, it will perpet English-speaking and Afrika speaking Afrikanerdom po cally, with the dropping of Left wing of the United P and perhaps the Right wi the Nationalist Party.

"The latter can, avoided if Mr. Strijdom wants to give this lead.

"And it must come not after the next election, o wise we will have to the political party syste obsolete and reject it finall

Writing in Dagbreek en dagnuus Prof. du Plessis later that the Union declare as its policy the tion of independent Bantu

Franchise Bill For Uganda

Kampala.

A NEW franchise bill was published in Uganda on August 30. If it is approved 80 per cent of the country's men and 20 percent of the women will be able to vote in the elections next year for African members of the Legislative Council. Conditions of eligibility to vote are that the voter is a landowner, a rent-paying tenant, can read and write, has been employed in public service, industry or agriculture for seven years, has a cash income of over £100 a year, or owns property worth at least £400. Candidates must be over 27, literate in English, and be resident in the administrative district in which their constituency

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

...can Nationalism ...lack States

...For New

...land and Ovamboland ...se states could then be ...orated the areas mainly ...ed by the races concerned ... Union and South-West ...

... White parts would be... ...ncorporated in the Union, ...r. The system or govern... ...if the Bantu states would ...ermined by the popula... ...concerned, bvt relations ...ther countries would be ...ined in consultation with ...ion.

...essor du Plessis says that ...ars unthinkable that the ...orates can ever be incor... ...d in the Union on the ...f its own slowly develop... ...tive policy. The only ...f progress is to assume ...e of champions of the ...races concerned, in ob... ...for them freedom from ...ign domination on con... ...that they remain a link ...defence of the West ...Communism and East... ...erialism.

...roves successful, then a beginning could be made with the development of further Bantu states such as Zululand and Xhosaland.

Alternatives

He says: "In any case we cannot allow England to create independent Bantu states within our bundaries, as will certainly happen if we do not prevent it; or that the United Nations take South-West Africa under protection as will happen if we do not give Natives there full political rights; or that the United States and Russia in competition with one another successfully incite our non-Europeans to a general uprising against White baasskap, which will certainly come if we do not offer developing Bantu nations the prospect of real self-government."

Professor du Plessis says that present Native policy is unsatisfactory because it opens no clear and acceptable prospect for the future. It is unrealistic to hope for the bare incorporation of the protectorates and South-West Africa in the Union as a White state. That could simply not happen.

SABRA Thinking Of Mixed Conference

Stellenbosch.

...e continuation committee appointed at last year's Volks...ngres at Bloemfontein to study race relations has decided to ...conference, probably next year, with representatives of the ...ommunity, it has been announced.

...ement by Mr. J. W. Gere, the chief organiser of ...uid-Afrikaanse Buro vir ...angeleenthede) and sec... ...f the committee, after ...mittee's conference here, ...t the conference realises ...sity for good relations ...ated between the White ...Bantu populations and ...group to be informed ...e feelings, standpoints ...irations of the other ...id has decided to hold ...nference.

...conference decided to ...one person who, in co... ...n with the parties con... ...ould try to bring about ...rect contact between ...tinuation committee ...Bantu population.

Programme

It was also suggested that regional and district conferences should be held so that the public could be informed about decisions taken by the Volkskongres as well as about the nature and implications of the apartheid policy.

The programme of activities would be planned on a long-term basis and would have "considerable financial implications." It was hoped that the nation would make it possible to carry out the responsible task which had been entrusted to the committee by the Volkskongres.

Fifty delegates representing various organisations attended the conference.—Sapa.

MODERN SHOP TO LET

At Reasonable Rent

Situated in the heart of Indian Business Area In Kort Street opposite Azad Cafe, JOHANNESBURG.

IMMEDIATE OCCUPATION

Apply :

M. JOOSUB,

49a Market Street,

Phone 33-1516 JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

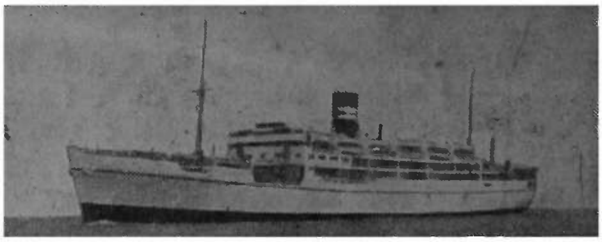

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 1st Oct. Sailing 6th Oct. 1957. For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£92—0—0
Second "	"	"	"	£60—15—0
Third Class Bunk				£31—10—0

Non-Vegetarian Special Food £11-10 Ordinary Food £4-18

Vegetarian Special Food £10-3 Ordinary Food £4-6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

GANDHIJI— The Story Of His Life

Love Of God

CHAPTER XXVII

By
Mrs. Gertrude Murray-Correa

ALL this goodness and sweetness came from his great love of God. He saw God in every living creature. Without God nothing on earth could live. The life in each one of us is a little spark of the eternal life of God. We all know this, but we forget it again and again. Gandhiji never forgot it. That is why he was able to look with love on every creature, however unlovable or ugly.

This great love of God made him take great joy in prayer. He never failed to pray morning and evening. He said that whatever trouble we are in, there is no medicine like prayer. Morning and evening prayers at Sevagram were something no visitor ever forgot.

Gandhiji used to say that the desert was the best place for prayer. In the desert, where there is nothing to see all around but sand, and the blue sky above, our hearts easily turn to God. Our minds are not distracted by even a tree or a flower.

The place chosen for prayer at Sevagram was a little like the desert. It was a wide, open space, sprinkled with gravel, to avoid dust in summer and mud in the rainy season. Gandhiji's place was under a great pipal tree, while all the ashram people faced him in a half-circle.

There were people of all religions living in the ashram, and Gandhiji respected all religions, since all of them teach us to love and serve God. So during the prayers, portions of the holy books of various religions were read aloud. The two Hindu sacred books dearest to Gandhiji's heart were the Bhagavad Gita and the Ramayana, so parts of these were read daily; also passages from the Christian Bible and the Mohammedan Koran. The prayers began with the beating of a little drum to call everybody to the prayer-ground. Then, for a moment, all bowed low in silence to honour Buddha, the Lord of Peace and Non-violence. The readings from the various holy books followed. Sometimes parts of the Zend Avesta of the Parsees and the Jewish Talmud were added. Thus we see that all religions were honoured by Gandhiji, who wanted everyone to be left free to love and serve God in his own way. Quarrels about religion were terrible in his eyes.

It was Gandhiji's love of God, too, that made him careful never to waste anything. Since millions of people in the world, especially in India, live always in the greatest poverty and want, he felt it to be a great sin to waste even a crumb of bread or a drop of water. God has given the world to all equally, to be enjoyed by each one of us. Yet some of us are as rich as kings while others go hungry all their lives. If we have more than we need, we should give it to those who have nothing, and never throw it carelessly away.

Copyright: Reproduced by courtesy of Longmans Ltd.

(To be continued)

A TRIUMPH

NO greater ambassador of goodwill has gone out of India in recent times than the famed virtuoso of the sitar, Pandit Ravi Shankar. Nor has a single artiste going abroad earned for himself and his country that much of respect.

The national dailies of England and America gave him well-deserved praise. Some of the top personalities in the field of music expressed their warmest appreciation of his talent. He has been invited to join the Planning Committee of the East-West Music Conference to be held in Tokyo in April 1959.

Neither visits to overseas countries nor performances in foreign cities are a new experience to 37-year-old Ravi Shankar. Even as a boy he had gone abroad several times with the dance troupe of his brother Uday Shankar.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The New India Assurance Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA
RUSTOMJEE JALBHOY RUSTOMJEE
140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR
EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Minorities' Rights Fully Safeguarded

—D. Prasad

THE Most Revd. James Robert Knox, Apostolic Internuncio of the Holy See, presented his Letters of Credence to President Prasad at Rashtrapati Bhavan on August 24.

Welcoming the envoy, the President said: "We have nearly all faiths represented in this country, and we are conscious always of the fact that there is a large community of people who look to the Holy See for religious guidance and inspiration. It has always been our endeavour that the rights, and religious rights particularly, of all communities in this country are fully safeguarded.

"I am very glad that you have already had some experience of Indian students under you in Rome. I am quite sure the knowledge which you have thus gained and the experience which you have acquired will be of immense help to you in understanding the situation in this country now that you are here as a representative of the Holy See. You can rest assured of all assistance in the discharge of your mission from me and also from the Government of India. I request your Excellency to convey my highest respects and regards to his Holiness the Pope and my best wishes to the people of the Holy See."

Cordial Greetings

While presenting his credentials the new Apostolic Internuncio said: "Over a period of 12 years in Rome I lived and worked with ecclesiastical students of some 33 countries, amongst whom were more than 30 students from all parts of India. From there I learned of the aspirations of the people of this nation: their most cherished desire has already become a reality. Hence it is for me a source of intimate satisfaction to be called to represent the Holy See in the Republic of India as it completes its first decade of Independence and faces a new period of endeavour to bring an increasing measure of freedom from want of social security to its people.

"My first duty on this occasion is to convey to your Excellency the most cordial greetings of his Holiness and the assurance of his great affection for the Republic of India."

The Apostolic Internuncio was presented to the President by Mr. B. N Chakravarty, Speciel Secretary, Ministry of External Affairs. Earlier, on arrival at the south court of Rashtrapati Bhavan, the Most Revd. James Knox was receized by Major-General Sardar Harnarain Singh, Military Secretary to the President. A Guard of Honour was drawn up and the Band played the National Anthems of the Holy See and India.

Ghana Students Arrive In India

THREE of the four Ghana students who have been awarded Government of India cultural scholarships have arrived in India. They were seen off at Accra airport by Mr. Narendra Singh, Acting High Commissioner in Ghana, and several friends and relatives

The three students are Roderick Barner Lokko, Francis Kobla Dadzie and Gershon Kwani Letsa.

Lokko, 23, of Accra, is to study medicine at Calcutta University for six to eight years. He was educated at St. Augustine's College, Cape Coast.

Dadzie, aged 19, from Ho, is to study agriculture at the State School of Agriculture at Chinsura, near Calcutta. His scholarship is for one year, but he has ambitions for extensive studies.

Twenty-two-year old Letsa from Klefe in Ho District, will undergo a seven to eight years course of study in medicine a Nagpur, Madhya Pradesh. He was educated at the Mawuli Secondary School, Ho.

The fourth student, Clemence Yao Atikuma has been awarded a one-year scholarship for studies in agriculture.

Letters to The Editor

To the Editor, "OPINION".

SIR,—I should indeed be honoured were I able to claim relationship with Guy Clutton-Brock, leader of the St. Faith's Mission Farm, as your report ("Opinion", July 19) of the presentation to Dr. Nkrumah suggests.

Unfortunately I can claim only to be one of the many admirers of the work done by Guy and Molly Clutton-Brock—not a brother.

Yours sincerely,
HUGH BROCK,
Editor, "Peace News".

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Churches To Continue Undeterred

—Christian Council

IN a statement issued to the Press on the Native Laws Amendment Act, the Christian Church of South Africa says:—

(1) We regret that despite strong representations made by this Council and by the Churches, the Native Laws Amendment Bill has become law.

(2) The effect of Clause 29(c), is that the Minister, after consultation with the local authority, and having given due notice to the Church concerned, still retains the power to prohibit any African from attending worship in Churches in Urban Areas, outside locations.

We re-iterate that the Council regards this as a grave infringement of the right of the Churches to order their own affairs and of the freedom of the individual.

(3) Further we note, with deep regret, that under Clause 29(f) of the same Act, the Minister has power to prohibit the association of individuals of the various racial groups, which is part of the normal functioning of Christian life.

(4) The Council emphasises

(a) That, unless further action is taken by the Minister, people of all race groups may still worship together without breaking the law.

(b) The Churches should continue to function, undeterred by this legislation.

(c) That we shall continue to pray and to work for the repeal of this Act.

I.M.C. Assembly

The Executive learned with interest that arrangements are well ahead for the five-yearly meeting of the International Missionary Council which is to be held in Achimota College, Ghana, from December 28th, 1957 to January 8th 1958. Being entitled to send two official delegates the Executive appointed Dr. A. W. Blaxall, Secretary, and Rev. Z. R. Mahabane, President of the Interdenominational African Ministers' Federation.

The Executive also learned with interest

(a) That the Federal Missionary Council of the Dutch Reformed Church have accepted the invitation to send two fraternal delegates and have appointed Rev. W. A. Malherbe, their Secretary, and Rev. T Mahlangu.

(b) That I.M.C. head office have invited as consultants the Rev. S. Mokitimi of the Methodist Church and the Rev. S. Mbatha of the Church of Sweeden Lutheran Mission.

The Assembly will be followed by a special conference to be held at Ibadan in Nigeria from January 10th to 20th 1958. The general title of the conference will be "The Church in Changing Africa". The Christian Council and the Federal Council of the Dutch Reformed Church are occupied selecting delegates, the names of whom will be released at an early date.

Erasmus And The Communists

(Continued from page 396)

irreconcilable directions. He wants to oppress us for the longest time possible. We have made up our minds to bust these bonds.

Problem

The problems this raised for the West boil down to the need for both Britain and America to decide who their friends shall be in Africa—the men of apartheid or the non-White fighters for liberty

We, on the non-White side, know that the things we can give the West are of incomparably greater value to democracy than anything Strijdom can ever offer. We can give the West the goodwill of our millions, Strijdom has not the slightest hope of ever having it. We can give the free world the trust of Africa's millions. No amount of apartheid can bring the millions of Africa nearer the Western democracies.

The issue becomes simpler here: The West has to choose between us and Strijdom.

THE

QUEENSLAND INSURANCE

COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE

106 MANSFIELD ROAD, - - - DURBAN.

P. O. Box 476. - - TELEPHONES 47453 & 47888.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Mr. Chirwa Pays Tribute To Asian Community

TRIBUTE to the Asian community in Nyasaland, especially for their help to Africans in the educational field, was paid by Mr. W. M. Chirwa, M.P., President of the Nyasa Students Association, when he spoke at a welcome party which was arranged by Mr. and Mrs. Chokani at Zololo Estate, Chirimba, in honour of their son who returned from India recently.

Talking about Mr. Chokani, Mr. Chirwa said that the country was proud to have produced such a distinguished scholar. He said the fact that Mr. Chokani graduated at the rare age of 24 was an indication that Mr. Chokani is a brilliant scholar and still further, he was one of the seven students who obtained a distinction in Education in a class of 150. In his B.A. and M.A. degrees he had specialised in the study of History which must have given him a wide knowledge about the affairs of the world.

Mr. Chirwa emphasised that what was important was the link between India and Nyasaland and the African people generally and he hoped that this link will grow so that more students may go to India to take up different aspects of education.

Mr. P. Dayaram recalled that Mr. Willie Chokani was one of the first candidates in 1951 to take advantage of the scholarships offered by the Indian Government. He said the Asian community in Nyasaland had a duty to the Protectorate and that was in helping to uplift the country and the giving of scholarships was part of this service.

Mr. Dayaram who has been in Nyasaland for the past 40 years stated that while Nyasaland was the mother country of the Africans, it was also the country of those who had come to settle there.

International Exhibitions At Moscow's Youth Festival

SOME 34,000 young people from 131 countries visited Moscow last month for the Sixth World Youth Festival. Among the many activities organised during the Festival period, three important international exhibitions were inaugurated: a collection of works by young artists, a photographic exhibition, and a display of postage stamp collections.

The art exhibit, set up in the Soviet capital's largest park on the banks of the Moscova river, drew large crowds each day and was one of the main festival attractions. Over 4,500 works were received for the show, ranging from paintings to sculpture and applied art and representing a wide variety of techniques. The two first prizes were awarded to the works of a Belgian painter Roger Somville, and a young English artist Eric Grives.

Some 15,000 people daily went to see the exhibition of photographs housed in another part of the city, at Kuznetsky Most. Photographers of international repute as well as amateurs had contributed to the display, and visitors were taken on a kind of world tour, among landscapes from Africa, northern Europe and the American prairies and along streets in Paris, Prague, Rome and Berlin.

Among notable exhibits were a series of photographs by an American photographer, B. Francis, representing features of life in the United States—election time, views of New York City, and "Americans at Play"—and a number of works by an young Soviet photographer, Igor Petkov. The contribution entitled "After the Floods", made by the Dutch photographer Dolf Krugher, provided a vivid and moving picture of life in the Netherlands after the 1953 flood disaster.

The International Philatelic Exhibition also excited considerable interest. Stamp collection is perhaps the most international of hobbies, and some 45 million stamp collectors exist in countries all over the world. The display in Moscow included collections belonging to groups and societies, as well as to individuals, and postal services in a number of countries loaned stamps for the exhibition. Some collections illustrated certain themes, such as works of art, sport, and flora and fauna. In the words of Erwin Koenig, of the Netherlands, head of the exhibition jury: "Philately contributes to the acquiring of knowledge, helps pass time agreeably and is a good way of making friends."—(UNESCO.)

'What Is Nkrumah's Government Really Up To?

(Continued from front page)

ing partly manipulated by ruthless colleagues. Perhaps—as his enemies say—he has been an international Communist all along, and is only now coming out into the open. Or perhaps this is only a commonplace progression towards personal autocracy. I am sometimes reminded of Nasser's Egypt in Accra, sometimes of the Sudan, sometimes of the brittle young Bengali intellectuals who used to talk headily about freedom in the Calcutta coffee shops. In all such situations dictatorship is an ugly possibility. And the Opposition is right, it makes your flesh creep.

SURAT HINDOO MAYAWANT ASSOCIATION OF S.A.

SPECIAL NOTICE

Please take note that the Annual General Meeting of the above Association will be held at 133 Victoria Street, Durban, on Sunday 22nd September, 1957, commencing at 10 a.m.

All members are earnestly requested to be present.

Agenda:—Minutes, Correspondence, Chairman's Annual Report, Secretary's Annual Report, Treasurer's Financial Report, Election of Officials, General.

G. MEHTA, (Chairman).

DRY CHILLIES FOR CASH

5 lb. Pocket for 8/3 (Postage Paid)

35 lb. Bag for 41/- (Railage Paid for Union Stations)

From:

MAARMANS (Pty) Ltd.

Box 26, BRITS. Phone 128, Transvaal.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Corner No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. 'Phone 33-1654.

MAHATMA GANDHI—THE LAST PHASE

Vol. I

(Introduction by Dr. Rajendra Prasad)

The book deals with the last phase of Mahatma Gandhi's most tumultous career. It very beautifully narrates and interprets his most eventful life-story from the year 1944 up to the completion of his Bihar Mission. The author, the authoritative chronicler and interpreter of Gandhiji's life and philosophy depicts with great delicacy, minuteness and accuracy how Gandhiji's ideals of Love and truth, Fearlessness and Fellow-feeling, were put to their severest tests and how, he waded through amidst the forces of darkness and despair all around and brought life and cheer to the Nation and perceived higher and higher truths himself.

With 44 pages of photographs. Price 32/-

Obtainable from:

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

New Books

Political Status of Non-Europeans in Southern Africa —Muriel Horrell	1	6
The Durban Riots and After —Maurice Webb & Kenneth Kerkwood	1	0
Hints to Authors and Journalists—U. B. Ley	2	6
The Early History of Indians in Natal —Right Rev. C. J. Ferguson-Davie	1	6
The Western Areas Mass Removal	2	6
Prejudice in Western Perspective —Prof. G. W. Allport	2	6
Colour and Christian Community—E. Ross	2	6
Behind the Racial Tensions in S.A.—O. Whyte	2	6
The Cost of Living for Africans—O. Gibson	3	6
Life in the Ciskei—Hobart Houghton	4	0
Racial Laws versus Economic and Soul Forces —E. Hellmann	2	5
The Tomlinson Report—D. H. Houghton	4	6
How to Run a Society —H. J. E. Dumbrell and K. E. L. Hooper	2	0
White Civilisation—E. E. Harris	3	0
Race or Civilisation—A. Keppel Jones	3	0
Christian Principles and Race Problems—J. H. Hofmeyr	2	6
Education and Race Relations in S.A.—Davl	2	6
In Defence of a Shared Society—E. Hellmann	2	6
We Come of Age—Senator Dr. E. H. Brookes	2	6
In Quest of S.A.—Maurice Webb	1	0

Obtainable From:

INDIAN OPINION,

P.Bag, Durban.

Books For Sale

My Dear Child—Gandhiji	2	3
My Religion—Gandhiji	4	3
Gathered At Bapu's Feet	1	6
Truth Is God	4	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dharma	8	6
A Compass for Civilization—Gregg	6	3
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Manubehn	1	6
Nature Cure	1	9
Story Of My Life	2	6
Unto The Last	1	0
Communal Unity—Gandhiji	25	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
My Experiment With Truth—Gandhiji	15	0

Obtainable From:

"Indian Opinion"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1931-51)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	1	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P.Bag, Durban, Natal.

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at the International Printing Press (Phoenix), Private Bag, Durban, Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

No. 36—Vol.-LV.
Friday,
13th September, 1957
Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Price 4d.

INDIAN OPINION
ઈન્ડિયન
ઓપિનિયન
મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

મહાપુરૂષોનાં ચરિત્રો બધાં યાદ કરાવે છે કે, આપણે આપણા જીવન ભવ્ય કરી શકીએ છીએ; અને આ શરીર છોડી જતાં પહેલાં કાળરૂપી રણમાં એવા પગલા મુકતા જઈ શકીએ કે જે જોઈને જીવન હારી ગએલો માનવી ફરી હીંમત ધારણ કરી શકે.

—કવી લોન્ગફેલો.

પુસ્તક ૫૫ મું—અંક ૩૬ | તા. ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૭. | છુટક નકલ પે. ૪

બીજી પંચ વર્ષિય યોજના

સપ્ટેમ્બર પહેલીના, વડા પ્રધાને કોંગ્રેસની સમીતીની બેઠકમાં જણાવ્યું હતું કે, "બધી કઠીણાઇઓનો અને મુશ્કેલીઓનો સામનો કરીને દેશે બીજી પંચ વર્ષિય યોજના ને સફળ કરવાની છે. હીંદને પરદેશની મદદની જરૂર છે, પણ તે આવે કે ન આવે છતાં આપણે આપણી બધી તાકાત અને સામગ્રીઓને વાપરીને તેને પુર્ણ કરવાની જ છે.

"પોતે ગરીબ દેશ છે એમ કબુલ કરતા દેશે શરમાવવાની જરૂર નથી અને તેથી જ તે ગમે તેની પાસેથી મદદની ઇચ્છા રાખે છે છતાં અંતે દેશને ઉન્નત કરવાનું તો આપણા જ હાથમાં છે."

વધુમાં વડા પ્રધાને જણાવ્યું કે, "કહેવાય છે કે હિંદમાં આર્થીક મંદી આવી છે. આ સાવ જુઠાણું છે. પરીસ્થીતી સધર છે. આ સવાલમાં બોલવાનું કાંઇજ નથી. અમને ખાત્રી છે કે; બીજી પંચ વર્ષિય યોજના જો પૂર્ણ થશે તો તેને અંતે હીંદ આર્થીક રીતે વધુ સદ્ધર થશે જ."

બીરલા

શ્રી જી. ડી. બીરલા જેઓ હીંદના એક પ્રથમ પંકતીના વેપારી છે તેઓએ લંડનમાં એક પ્રશ્નના જવાબમાં જણાવ્યું હતું કે; "મને કહેવામાં આવ્યું છે કે જેઓએ પોતાના નાણા હીંદમાં રોકયાં છે તેઓને ચીંતા થાય છે. હું માનું છું કે ચિંતા કરવાની કશીજ જરૂર નથી. તમે હીંદની આર્થીક મંદીની વાતો કરો છો કારણ હીંદ પાસે સ્ટર્લીંગ નથી. પણ સ્ટર્લીંગ પરથી નહીં પણ એના જમાં પાસા પરથી હીંદની આર્થીક સ્થીતી જુવો. ઘણા દેશો પાસે સ્ટર્લીંગ નથી પણ તેઓ સદ્ધર છે. હીંદ ચા, કાપડ, બીજી ચીજો નિકાસ કરે છે. સ્ટર્લીંગ—નાણા ન ચુકવી શકે તેનું કારણ હીંદ ને પંચ વર્ષિય યોજનાઓમાં તેની ઘણી જરૂર છે. આ યોજનાને સફળ કરવી એ દેશની આબાદી માટે ઘણું જ જરૂરનું."

પત્રકારનો મત

'હીંદુસ્થાન ટાઇમ્સ'ના મુખ્ય તંત્રી શ્રી દુર્ગાદાસ જેઓ દુનીયાને પ્રવાસે નિકળ્યા છે તેઓએ લંડનમાં ઇન્ડિયા હાઉસમાં એક સભા સમક્ષ જણાવ્યું હતું કે; "જો હીંદને તેની બીજી પંચ વર્ષિય યોજના માટે મદદ નહીં મળે તો તેથી રાજકીય સ્થીતી પર ઘણી ખરાબ અસર થશે. એશીયાના બીજા દેશો કરતાં હીંદ જ એક એવો દેશ છે કે જેમાં સૌથી વધારે લોકશાસન છે. હીંદમાં ૫૦,૦૦૦,૦૦૦ લોકો બેકાર છે. આથી પંચ વર્ષિય યોજનાની સફળતા અથવા નિષ્ફળતાં તે આંકડાને અરધો અરધ ઓછો યા વધારે કરી શકશે. હીંદ જો આર્થીક રીતે સદ્ધર થશે તો તેના પડોશી એશીયન દેશો પણ એક યા બીજી રીતે સદ્ધર થશે.

આપણને કહેવામાં આવે છે કે ઇંગ્લાન્ડ લાખો પાઉંડ કેળવણી પર ખર્ચે છે, અમેરીકા પણ એમ જ કરે છે, પણ આપણે ભુલી જઇએ છીએ કે એ બધી દોલત શોષણમાંથી આવે છે અને શોષણને તેમણે એક વિજ્ઞાનશાસ્ત્ર તરીકે ખીલવ્યું છે. આપણે એ કરી શકીએ નહિ અને આપણી પાસે અહીંસાના પાયા પર રચાયેલા શિક્ષણનો સ્વીકાર કર્યા સિવાય બીજો માર્ગ નથી.

—ગાંધીજી.

ધનની વાસના ન રહે

"ધનિક લોકો ત્યાગ કરે, એમ કહેવામાં આવે છે, પરંતુ ધનિકોના ધન પર ગરીબો વાસના ન રાખે એમ કેમ કહેવાતું નથી? ગરીબોએ શું પોતાનાજ શ્રમના ધન પર આધાર નહીં રાખવો જોઇએ?"

ઉપલો પ્રશ્ન વિનોબાજીને એક કાર્યકર્તા ધનિક ભાઇ તરફથી પુછાયો હતો જવાબમાં વિનોબાજીએ કહ્યું.

"ગરીબોએ બીજાના ધન પર વાસના ન રાખવી જોઇએ એ તમે કહો છો તે બરાબર છે. પણ ધર્મ હમેશા બે તરફી હોય છે. પ્રત્યેક બાળક માતા પિતાની આજ્ઞાનું પાલન કરે એ ધર્મ છે. ત્યારે બીજી તરફ એવો ધર્મ પણ છે કે; માતા પિતા બાળકનું સારી રીતે પાલન કરે. પતિવ્રતા સ્ત્રીની જેમ-પતિનો પણ એ ધર્મ છે કે, તે પત્ની તરફ વફાદાર રહે અને પોતાનું જીવન સંયમી રાખે. આમ ધર્મ બે તરફી હોય છે. ચોરી કરવી એ પાપ મનાય છે, તો સંગ્રહ કરવો એ પણ પાપ ગણાવવું જોઇએ ચોરી કરનારને સજા કરવામાં આવે છે અને સંગ્રહ કરે તેને માન સાથે આવકાર આપી ગાદી પર બેસાડાય છે. કારણ એ ધનિક છે, તેથીજ શું એનો આદર કરવામાં આવે?' આ બન્ને પાપ છે પણ એકને આપણે પાપ સમજીએ છીએ અને બીજાને નહીં. આથી ધર્મ એક તરફીજ થાય છે. ધર્મ કહે છે સમાજમાં ચોરી નહીં થવી જોઇએ; અને સાથે સાથે એમ પણ કહ્યું છે કે, સંગ્રહ પણ નહીં થવો જોઇએ. યમનિયમમાં પાંચ નિયમો છે, અહીંસા, સત્ય, અસ્તેય (ચોરી) બ્રહ્મચર્ય, અને અસંગ્રહ. આથી અસ્તેય (ચોરી) સાથે અસંગ્રહને પણ માન્ય કરવું જોઇએ.

સરકાર શું કરે છે? મૃત્યુ વેરો નાખે છે, હાલમાં સંગ્રહપર પણ વેરો નખાયો છે. આમાં ઝુટવવાની જ વાત થઇ. આ સારૂં તો નથી પણ કરવું પડે છે. સમાજમાં અવ્યવસ્થા થાય તેથી ચોરોને જેલમાં મોકલવામાં આવે છે. પરંતુ સંગ્રહખોરોને કંઇ જ કહેવામાં નથી આવતું.

આપે કહ્યું કે શ્રીમંતોના નાણા પર ગરીબો વાસના રાખે છે, તો આપણામાં પણ વાસના તો છે જ. આથી જ આપણે સંગ્રહ કરીને રાખીએ છીએ, નહિં તો સંગ્રહ કરવાની શું જરૂર હતી? ગરીબોને આપણે જરૂર કહેવું જોઇએ કે બીજાના ધનપર અંપણે વાસના ન રાખવી જોઇએ. પણ ધનિકોનું ધન કોણા પરસીનાથી મેળવેલું છે? એના ખરા હકકદાર કોણ છે?

શુભેચ્છાનું કાર્ય

હીંદથી પરદેશ ગયેલા ઘણા શુભેચ્છાના પ્રતિનિધી મંડળો પૈકી સૌથી ઉત્તમ શુભેચ્છાનું કાર્ય શ્રી રવિશંકરે કર્યું છે. શ્રી રવિશંકર ઘણા ઉસ્તાદ સંગીતકાર અને સીતાર વગાડનારા છે. તેઓ જાણીતા નૃત્યકાર ઉદય શંકરના નાના ભાઇ છે. થોડાક સમય પર તેઓ લંડન, અમેરીકા ગયા હતાં અને ત્યાંના લોકોને પુર્વના સંગીતથી મુગ્ધ કર્યા હતાં.

૧૯૫૯માં પુર્વ અને પશ્ચીમની સંગીત પરીષદ ટોકીયો જાપાનમાં ભરાવાની છે ત્યારે હીંદ સરફથી જનારા પ્રતિનિધીઓમાં રવી શંકરને પણ જવાનું આમંત્રણ મળ્યું છે. ૩૭ વર્ષની જુવાન વયે તેમને સંગીતમાં ઘણી સુંદર સીદ્ધી મેળવી છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૭.

સાબ્રાનું આંતરજાતીય સમ્મેલન

એમ જણાવાય છે કે, સાઉથ આફ્રિકન બ્યુરો ઓફ રેસ રીલેશનસે બધી કોમેની એક ભેગી રાષ્ટ્રીય કોન્ફરન્સ ભરવાનો વિચાર કર્યો છે. આ પગલું ઘણા વખત પહેલા ભરાવવાની જરૂર હતી. આવી કોન્ફરન્સ ભરીને બધી કોમોને એક બીજાના વિશ્વાસમાં લાવવાની આજને તબક્કે ઘણીજ જરૂર જણાય છે.

વિચિત્ર વસ્તુ એ છે કે, સાબ્રા કે જે એવો દાવો કરે છે, કે એ એક એવી સંસ્થા છે કે, જે રંગ ભેદ યા જાતીભેદના સવાલોનો અભ્યાસ કરે છે, છતાં આ સંસ્થામં રંગીન માણસને સભ્ય તરીકે નથી લેવામાં આવતાં. સાબ્રાના દરવાજા જ્યાર સુધી રંગીન માણુસ માટે બંધ છે, ત્યાર સુધી તે ફકત નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીનું એક હત્યારજ ગણાશે.

છેલ્લા નિવેદન મુજબ એમ જણાય છે કે સાબ્રાના સભ્યો એવો મત ધરાવે છે કે, ઇલાયદાપણાથી સૌથી વધુ નુકશાન જે લોકોને થવાનું છે તેઓના મતોની અવગણના નેશનાલીસ્ટો કરશે તો સાબ્રા તેમને મદદ નહીં કરી શકે. જો આ કોન્ફરન્સ ભરવાની વાતો આ કારણથી થઇ રહી હોય કે, બીજા લોકો ઇલાયદાપણાને કેવી નજરે જોય છે, તો આ પગલું એક આશા આપનારૂં પગલું ગણાય.

આવી ભેગી કોન્ફરન્સના વિચારને આવકારતા અમે સાથે સાથે ચેતવણી પણ આપવા ઇચ્છીએ છીએ. જ્યારે પણ આફ્રીકાન્સ તરફથી કોમી કોન્ફરન્સ ભરવાની વાતો આવે છે, ત્યારે બીન-ગોરાઓને જરાક મનમાં બીક લાગે છે.. ભુતકાળના અનુભવો પરથી હમેશા બીન-ગોરાઓનો એવો મત બંધાયો છે કે, આફ્રિકાનર પક્ષ બીન-ગોરાઓનો મત જાણવા બહુ આતુર નથી. કારણ આ પક્ષ હમેશા એવી આશા સેવે છે કે, બીન-ગોરાઓએ લોકોના હરેક પગલાને સારી નજરે જોય અને આવકારે. જો જરા પણ ટીકા કરવાની ઇચ્છા બતાવે તો એ લોકોને તરત કોમ્યુનીસ્ટ અથવા યહુદી અને અંગ્રેજો તરફથી ચઢાવેલા માની લેવામાં આવે છે.

જો આ કોન્ફરન્સમાં નેશનાલીસ્ટોને સારૂ લગાડનારાઓને બોલાવવામાં આવશે તો આ કોન્ફરન્સમાં કાંઇ પણ સારૂ પરીણામ આવવાની આશા નહી રહે. સાબ્રાએ એવા લોકોને આમંત્રણો આપવા જોઇએ કે, જે લોકો જીવનના વિવિધ ક્ષેત્રમાં કામ કરતાં હોય અને જેઓ પોતાના મત નિર્ભય રીતે દર્શાવી શકે. આફ્રિકાનર નેશનાલીસ્ટોએ બીન-ગોરાઓના સાફ સાફ મતો અને ટીકાઓ . સાંભળવાની તઇયારી અને હિમ્મત રાખવી જોઇએ. જો સાબ્રા તરફથી આમ કરવામાં આવશે તો કોન્ફરન્સનું કાંઇક સારૂં પરીણામ આવવા સંભવ છે. તેથી આફ્રિકાનર તથા બીન-ગોરાઓ વચ્ચેનું અંતર પણ ઓછું થશે.

સાથે સાથે અમે બીન ગોરા નેતાઓને પણ જરા ઉદાર દિલ રાખી અને સાબ્રા તરફથી, આ પગલું ભરવાના જે પ્રયત્નો થાય છે એમાં બનતી મદદ કરવામાં નિસંકોચ ભાગ લેવાની અપીલ કરીએ છીએ. ફરવુઅર્ડ અને બીજાઓને ન ગણકારતા આપણે સમજવાની જરૂર છે કે, આજે વિચાર શીલ આફ્રિકાનરો એ દ્રષ્ટીને સ્વીકારતા થયા છે કે ઇલાયદાપણામાં ઘણું નુકશાન છે. આવા લોકોને આપણી તરફ વધારે આકર્ષવાની આપણને જરૂર છે.

હીંદીઓની જગા

તા. ૧૧મીના 'નાટાલ મરકયુરી'માં મી. હ્યુટન તંત્રીને પત્ર લખતાં લખે છે કે, "ટુંક મુદત પર મેયરે જણાવ્યું હતું કે, કેટોમેનર યુરોપીયનો માટે એક ઇલાયદો એરીયા કરવામાં આવશે અને તે પશ્ચિમ તરફનો ગેટવે બનશે."

મેયર નિવેદન મુજબ કેટોમેનરના હીંદીઓને ત્યાંથી ખસેડવામાં આવશે, બીજા કોઇ કારણ સર નહીં પણ ફકત ગેરાઓ માટેની સુંદર જગા માટે અને સુંદર ગેટવે બનાવવા માટે. શા માટે એક મત વગરના લોકોની જીવન ભરની મુડીને લુટવી લઇ ગોરાઓ માટે સ્વર્ગ બનાવવામાં આવે છે!

વેસ્ટ રીડજ પાર્ક એક વખતે હીંદીઓથી વસેલો હતો, તેઓને ગોરાઓના ટેનીસ કોર્ટો બનાવવા માટે ત્યાંથી ખસેડવામાં આવ્યા. સીડનમના હીંદીઓને ખસેડી ત્યાં કલર્ડો માટે જગા કરાઇ, મીયરબેન્કમાંથી હીંદીઓને ખસેડી કલર્ડો માટે જગા થઇ, બુથ રોડના હીંદીઓએ ખસી જઇ ત્યાં આફ્રીકનો માટે જગા કરવી જ પડશે, ડફસરોડના હીંદીઓએ આફ્રીકનો માટે જગા કરવાનીજ છે, ડરબન નોર્થના હીંદીઓએ યુરોપીયનો માટે જગા કરવાની છે, અને હવે એજ રીતે ગ્રીનવુડ પાર્કનો પણ વારો આવ્યો છે.

ફકત એકજ નાના બનાવમાં કાઉન્સીલે થોડાક ગોરાઓને ખસેડવાની વાતો કરી છે તે સીવ્યુ અને હિલરીમાંથી, પણ તે લોકોએ કહ્યું કે અમારા ઘરો અમારા મહેલો છે. પછી વધુ કાંઇજ સંભળાવ્યું નથી.

આ લોકોને પોતાના રહેઠાણો અને વેપારોમાંથી ખસેડવામાં તેઓને સંતોષ જનક બદલો નથી અપાયો.

કેટોમેનરમાં કેટલાક મંદીરો છે, ચર્ચો છે, મસ્જીદો છે, કારખાનાઓ છે, એક સ્મશાન છે, અને કબ્રસ્થાન છે એ બધુજ હીંદીઓનું છે.

બ્રીટીશ આફ્રિકામાં મનાઇ

ગયા મહીનામાં, આફ્રિકાની પરીસ્થીતીનો અભ્યાસ કરવા માટે, અમેરીકા તરફથી મી. જોર્જ હાઉઝરને આફ્રિકા મોકલવામાં આવ્યા હતાં. તેઓએ બધી જરૂરી પરમીટો વિગેરે તથા વિસાઓ મેળવી લીધા હતા. જ્યારે તેઓ પુર્વ રોડેશીયાના કીનારે આવ્યા ત્યારે એમને પાછા ફરવાની સુચના કરવામાં આવી. કારણ કે એમનું નામ, દેશમાં ન દાખલ થવા દેવાય એવા લોકોના લીસ્ટમાં હતું. યુગાન્ડામાં એમને કહેવામાં આવ્યું કે તેઓને બ્રીટીશ આફ્રીકન પ્રદેશોમાં દાખલ થવાની છુટ ન હતી. આજ સુધી આનુ કારણ એમને આપવામાં આવ્યું નથી. મી. હાઉઝર, ફેલોશીપ ઓફ રીકોનસીલીએશનના સભ્ય છે. એમને બ્રીટીશ સરકારને આ બાબતમાં પત્ર લખી પુછાવ્યું છે કે ઓછામાં ઓછું એમને આ દેશોમાં ન દાખલ થવા દેવાના કારણથી માહીતગાર કરાવવા જોઇએ. એમને પુછાવ્યું છે કે, ઇલાયદાપણાની વિરૂદ્ધ અમેરીકામાં ચાલતી ચળવળમાં તેઓ જે સહકાર આપે છે તેને લીધે આ પગલું ભરવામાં આવ્યું છે કે શું? એમને વધુમાં એમ પણ લખ્યું છે કે, એ વિચીત્ર છે કે જે દેશોમાં મને દાખલ થવાની છુટ નથી આપી, એજ દેશો, બધા વર્ણના મિશ્ર લોકોના દેશો મણાય છે. સંભવ છે કે રંગ ભેદની વિરૂદ્ધના મારા વિચારો ઇસ્ટ અને સેન્ટ્રલ આફ્રિકાની સરકારને પસંદ ન પડયા હોય. સ્વાભાવીક છે કે, આ પ્રતીબંધથી અમેરીકનોના મનમાં એવી શંકા ઉદ્ભવે કે, સેન્ટ્રલ અને ઇસ્ટ આફ્રિકાની સરકારોને એવું શું છે કે જે અમારાથી છુપાવવાની જરૂર જણાઇ? જો એ દેશો એવો દાવો કરવામાં ખરા છે કે, તેઓ બધા રંગના લોકોને, ભાગીદારી તરીકે રાખવા ઇચ્છે છે, તો એમને રંગભેદના વિરોધીઓને પોતાના દેશમાં દાખલ કરવા સામે વાંધો શામાટે ઉઠાવવો જોઇએ?

રજકણ

એકાદ જીવનેય જો મદદરૂપ થવાતું હોય તો ભલે મને ફરી ફરીને અવતાર મળે. એક માણસને મદદરૂપ થવા આવી વીસ હજાર ખેપ નાખવા હું તઇયાર છું.

—રામકૃષ્ણ પરમહંસ.

* *

કોઇ પણ મહાપુરૂષ એવો નહીં હોય જેણે પોતાની માતાની સાચી સેવા નહીં કરી હોય.

—વિવેકાનંદ.

* *

વૈરાગ્યની ત્રણ અવસ્થા છે: પ્રભુમાં વિશ્વાસ એ પહેલી અવસ્થા, સહનશીલતા એ બીજી અવસ્થા, અને પ્રભુ પ્રત્યે પ્રીતિ એ છેલ્લી અવસ્થા.

—તપસ્વી હાતમ.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

વિવિધ વર્તમાન

ડરબનમાં વૈદીક અઠવાડીયું

ડરબનમાં "વૈદિક અઠવાડીયુ" ઉજવવામાં આવનાર છે. તે ૧૫મી સપ્ટેમ્બરથી શરૂ થઇ ૨૨મી સપટેમ્બરના પુર્ણ થશે. આ સમય દરમીયાન વૈદીક ટેંપલમાં રોજ સાંજના હવન અને જુદા જુદા વિષયો પર જુદા જુદા વકતાઓના ભાષણો રખાયા છે. અને ભજનો પણ થશે. રોજ સાંજના સાડા પાંચ થી તે સાત સુધી કાર્યક્રમો ચાલશે.

ઇસ્ટ આફ્રીકાનો હીંદી યુવક

ઇસ્ટ આફ્રિકાના. એક સાહસીક હીંદુ યુવક ચિનુભાઇ પટેલે ઇસ્ટ આફ્રીકાનો સૌથી મોટો પર્વત કિલીમાંજારો ઉપર આરોહણ કર્યું હતું. આ પર્વતની ઉંચાઇ ૧૯,૫૦૦ ફૂટ છે. ચિનુભાઇ પોતે સાહસીક છે અને તેઓ રશીયામાં ભરાયલા વર્ડ યુથ પરીષદમાં ભાગ લેવા ગયા હતાં. ઇસ્ટ આફ્રિકામાં યુવક યુવતીઓને રમત, ગમત, કેપીંગ, પર્વતા રોહણ વિગેરે માં ભાગ લેવા શ્રી પટેલ પ્રેરે છે. અને એવી સંસ્થાઓ તેઓએ સ્થાપી છે જેમાં વ્યાયામ કરી શરીર કસવામાં આવે. આવતે વર્ષે ૧૦૦ યુવક યુવતીઓને લઇ તેઓ ફરી કિલીમાંજારો ચઢવાના છે. સમસ્ત ઇસ્ટ આફ્રિકાના જુવાનોની ડીસેંબરમાં ઓલીંપીક ભરવાનો શ્રી પટેલનો વિચાર છે.

ઓઝોન ન હોય તો?

આંતરરાષ્ટ્રીય ભૂભૌતીક વર્ષ દરમીયાન સ્ટ્રેટોસ્ફીયર વીશે જે માહીતી એકઠી કરવામાં આવશે તેમાં 'ઓઝોન થર' વીશેની માહીતી પણ હશે, તે ૨૦ થી ૪૦ માઇલની ઉંચાઇએ આવેલો છે. ઓઝોન ઓકસીજનનો એક પ્રકાર છે. સુર્યમાંથી આવતા નીલાતીત (અલ્ટ્રાવાયોલેટ) પ્રકાશનો ઘણો ભાગ ઓઝોનનો થર શોષી લે છે. આથી જ આપણે જીવી શકીએ છીએ. સુર્યમાંથી ઝરતો પુરે પુરો નીલાતીત પ્રકાશ મનુષ્યો કે પશુઓ ઉપર પડે તો તેઓ જીવી શકે નહિ.

સોનાની મૃગની મોહજાળ

સોનાની દાણ ચોરી માટે બે અમેરીકનો સ્ટોક બ્રોકર લીઓ રોય ફ્રૂ, અને ધ્રસેલ્સ ખાતેના કયુબન એલચીના મંત્રી થોમસ દાના ને ન્યુ દિલ્હીમાં પકડવામાં આવ્યા છે. આ બન્ને સખસો કરાચી થઇ મુંબઇ આવ્યા હતાં. અને સાથે એક મોટર લાવ્યા હતાં. કહેવાય છે કે સોનું મુંબઇમાં વેંચી આ દાણ ચોરોએ નવ લાખ રૂપીયાની નોટો મોટરમાં ગુપ્ત સ્થળે સંતાડી મોટર ગુડસ ટ્રેનમાં ન્યુ દિલ્હી મોકલી હતી. કસ્ટમ ખાતાએ શરૂઆતથી આ લોકો પર નજર રાખી હતી. દીલ્હીથી મોટરમાં કરાચી જવા ઉપડતાં પહેલા તેગની જપ્તી લેવાઇ હતી. મહા મુશ્કેલીએ મોટરમાંથી નાણા સોધી શકાયા હતાં. આ બન્ને શખસો હાલ અમૃત સર જેલમાં છે.

સૌરાષ્ટ્રમાં એક જાણીતા વેપારી પણ દાણ ચોરીમાં સંડોવાયાનું કહેવાય છે તેમજ બે જાણીતી રાણીઓના પણ નામો બોલાય છે. આ ગ્રહસ્થ જામનગરમાં છે. એમનું સોનું મુંબઇમાં જપ્ત થયું એ જાણ્યું કે આ ભાઇ ગુમ થઇ ગયા હતાં. અને મીલકતને આંચ ન લાગે તેથી પત્નીને નામે કરી હતી. વકીલે જ્યારે જણાવ્યું કે આવકવેરા ખાતું પત્ની પાસેથી તમારૂ લેણુ વસુલ કરી શકે છે ત્યારે પત્ની સાથે છુટા છેડા લઇ લીધા.

શાંતીસેના

મજેશ્વર, (કેરળ) આચાર્ય વિનોબા ભાવેની વિચાર શ્રેણીને અનુરૂપ એવી એક શાંતી સેનાનું તા. ૨૩મી ઓગસ્ટે ઉદ્‌ઘાટન થયું હતું ત્યારે મોટી સંખ્યામાં લોકો હાજર હતા. રાજ્યમાં ગ્રામરાજની શાંતીપૂર્ણ સ્થાપના થાય તે માટે આ સેના કાર્ય કરશે.

આચાર્ય વિનોબા ભાવેએ કેરળ સર્વોદય મંડળના સભ્યો શ્રી કે. કેલપ્પા શ્રી ઇકન્ડા વારિયર, શ્રી કે. પી. ડી. કારયા, જનાર્દન પિલ્લે, શ્રી આઇ. કુમાર અને શ્રીમતી રાજમ્માને પાચ મુદ્દાની પ્રતિજ્ઞા લેવડાવી હતી.

સભાને સંબોધતાં આચાર્ય ભાવેએ જણાવ્યું હતું કે, આ શાંતીસેના પોતાના ધ્યેયમાં સફળ થશે એ શ્રદ્ધા સાથે હું કેરળથી જઇ રહ્યો છું. તેમણે કહ્યું કે, ગાંધીજીનો આત્મા તેમને માર્ગદર્શન આપી રહેલ છે એવો મને વિશ્વાસ છે.

ભારતની ભુસ્તરીયા સરવે

ભારતની ભુસ્તરીયા સરવેમાં મુંબઇ રાજ્યમાં સમૃદ્ધ ધાતુઓ ધરાવતો ખાણ પ્રદેશ મળી આવ્યો છે, આ પ્રદેશ નાગપુર જીલ્લાના ઉમરેર તહેસીલના કોલાલી ગામ ફરતે આવેલો છે અને ત્યાં ક્રોમાઇટ, તાંબુ, સોનું, લોખંડ, એન્ટીમની ઓર્સની ધાતુઓની ખાણો મળી આવી છે.

તાંબુ અને સોનું ધરાવતી ખાણો આમ પ્રથમવાર જ શોધી કાઢવામાં આવી છે. ઉપરોકત ધાતુઓમાંની કેટલીક ધાતુઓના જથ્થા એટલા વિપુલ છે કે જેનો વેપારી રીતે ઉપયોગ કરી શકાશે, આ પ્રદેશની વિગતવાર તપાસ કરાયા પછી તેની જીયો-કેમિકલ તપાસ કરવાની પણ ભલામણ કરવામાં આવી છે.

ખિસ્સા કાપવાનું શિક્ષણ આપતી સંસ્થા!

પશ્ચિમ બંગાળમાં નાદિયા જીલ્લામાં નવદ્વિપ ખાતે કિશોરોને ખિસ્સા કાપવાની કળા શીખવતી સંસ્થા પોલીસે શોધી કાઢી છે. પોલીસે ચાર નાના છોકરાઓ જેઓ છુપાતા ફરતા હતા તેમની પાસેથી માહિતી મેળવી. આ સંસ્થામાં છોકરાંઓને ખિસ્સા કાતરૂ થવાની વહેવારૂ તેમજ પુસ્તકિયા તાલીમ અપાતી હતી અને જુદા જુદા જીલ્લામાંથી કુમળી વયનાં બાળકોની આ માટે ભરતી થતી હતી.

ભુદાન પ્રવાસ મયસોર

આચાર્ય વિનોબાજી કેરળનો ચાર માસનો ભુદાન પ્રવાસ પુર્ણ કરી તા. ૨૫મીથી મયસોર સ્ટેટમાં દાખલ થયા છે. દાખલ થતાં તેઓએ જણાવ્યું કે હનુમાનની ભુમીમાં આવતાં મને આનંદ થયો છે. કરનાટક એ શંકરાચાર્ય, રામાનુજ, માધવ ચાર્ય, વિગેરે મહાન ધર્મ પ્રચારકોની ભુમી છે. અને તેમનો સંદેશો અહીં ફેલાયલો છે.

તેમને આવકારતાં મયસોર કોંગ્રેસના પ્રમુખે સત્કારમાં ૨૪ ગ્રામ્યદાન જાહેર કર્યાં હતાં. આચાર્ય ભાવે એ કહ્યું કે, લોકોએ "સર્વોદય"ના સિદ્ધાંતને પુર્ણ અપનાવવો જોઇએ.

યુવાવસ્થાથી વૃદ્ધવસ્થા તરફ

૨૫ મે વર્ષે (મુક્ત હાસ્ય હસતાં): પૈસા તો આવે તેમ વપરાય. બચત કરવાની શી જરૂર છે?

૩૫ મે વર્ષે (વિચારપૂર્વક): કાંઇ બચત તો, દુર્ભાગ્યે થતી જ નથી!

૪૦ મે વર્ષે (ગંભીરતાથી): નોકરીની આવકમાંથી બચત થતી હોત તો કેટલુ બધુ સારૂ હતું!

૪૫મે વર્ષે (ચંતાથી): અરે રે, આટલા વર્ષ નોકરી કરી તો યે બચત તો કાંઇ થઇ જ નહિ.

૫૫ મે વર્ષે (હતાશા ને દુઃખથી): હાય! પૈસાની સારી એવી બચત વિના હવે હું શું કરૂં? કેમ ચલાવીશ?

ના. આગાખાનની તખ્ત-નશીનની ઉજવણીઓ

નવા આગાખાન પ્રીન્સ કરીમની તખ્તનશીનની પ્રથમ ઉજવણીઓ ઓકટોબરમાં પુર્વ આફ્રિકા ખાતે થશે, આ સંબંધે આફ્રીકા માટેની આગાખાન કેડરલ કાઉંસીલે ઇસ્માઇલી નેતાઓની આ મહીનાના અંતમાં મોંબાસા ખાતે પરીષદ બોલાવી છે. પુર્વ આફ્રીકામાં એકથી વધુ સમારોહની પણ શકયતા છે. ભારત-પાક ખાતે ડીસેમ્બરમાં ઉજવણીઓ થનાર છે. મોંબાસા ખાતેની સુચિત પરીષદ મર્હુમ આગાખાનના સ્મારકની બાબતો વીચારનાર છે ને પોતાની ભલામણો નામદાર નવા ઇમામને મોકલશે. કેટલાકનો મત છે કે મર્હુમની બહુવ્યાપી સેવાઓ જોતાં વીવીધ સ્થાનોએ તેમનાં સ્મારક ઉભાં કરવાં જોઇએ.

ફટાકડાનાં પાર્સલોમાં થયેલો ધડાકો

આસનસોલ રેલ્વે સ્ટેશનના ટ્રાંશીપમેન્ટ શેડમાં ફટાકડાના કેટલાક પાર્સલોમાં ધડાકો થતાં ૧૧ માર્યા ગયા હતાં અને બીજા પચાસને ઇજા થઇ હતી. આ પાર્સલોને એક વેગનમાંથી બીજા વેગનમાં ખસેડવામાં આવતાં હતાં ત્યારે આ ધડાકાને પરીણામે સમગ્ર આસનસોલ શહેર ધ્રુજી ઉઠયું હતું.

મોહરમના તહેવાર માટે આ ફટાકડાનો મોટો જથ્થો મંગાવાયો હતો. ધડાકા ચાર માઇલ છેટેથી સંભળાયા હતા અને પરિણામે ટ્રાન્સશીપમેન્ટ શેડ ઉડી ગયો હતો અને આગ લાગી હતી. કેટલાંક વેગનો સળગી ઉઠયાં હતા. ધડાકા બાદ ત્રણ કલાક સુધી આગ કાબુમાં ન આવી.

આમને પરીણામે બે વેગનો તદન ભસ્મીભૂત બન્યાં છે. માર્યા ગયેલાઓના મૃત દેહો કોલસો બની જતાં ઓળખી શકાયા ન હતા માત્ર એક રેલ્વે પોર્ટરનું શબ ઓળખી શકાયું છે.

જાણો છો?

ટમેટાની મુળ પેદાશ દક્ષિણ અમેરીકાની છે. રાણી વિકટોરીયાના યુગમાં ટમેટા બાગની શોભા રૂપે વવાતા. ૧૬મી સદી સુધી ટમેટાના છોડને જંગલી છોડ માની અમેરીકામાં તેને ઉખેડી નાખ્વામાં આવતા. આજે ટમેટા એક અતી આવશ્યક ફળ બધે બની ગયું છે.

ઇસ્ટ લંડન હીંદુ સોસાયટી

ઉપરોકત સંસ્થાની ૩૩મી વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૨૨-૯-૫૭ નાં બપોરે ત્રણ વાગ્યે હીંદુ મંદીરનાં હોલમાં નીચેનાં કાર્યો માટે મળશે, જ્યાં સર્વે મેંબરોને વેળાસર પધારવા વિનંતી છે.

કાર્યો: (૧) મીનીટ, (૨) ફી, (૩) સરવૈયુ, (૪) વાર્ષીક રીપોર્ટ, (૫) સ્કુલ રીપોર્ટ, (૬) કાર્યવાહકોની ચુંટણી, (૭) પરચુરણ.

પ્રમુખ: હરીભાઇ નાથુભાઇ, ઉપ-પ્રમુખ: રામભાઇ જેરામભાઇ, મંત્રી: મોહનલાલ લ. હરીભાઇ, ખજાનચી: વલ્લભભાઇ કરસન.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

સામાજીક ખબરો

શ્રી. આદર્શ યુવક મંડળ 'જો'બર્ગ

"શ્રી આદર્શ યુવક મંડળ જોહાનીસબર્ગની વાર્ષીક જાહેર સભા તા. ૧–૯–૧૯૫૭ને રવીવારે સવારે ૯–૦ વાગે ગાંધી હોલમાં શ્રી મગનભાઇ ભાટપુરિયાના પ્રમુખ પદે મળી હતી. સભાનું કામકાજ પ્રાર્થનાથી કરવામાં આવ્યું હતું.

વાર્ષીક હેવાલ

(૧) ગત વર્ષે પવિત્ર શ્રાવણ માસ માં ભાગવત સપ્તાહનો કાર્યક્રમ રાખવા માં આવ્યો હતો.

(૨) મંડળનો વાર્ષીક ઉત્સવ તા. ૬-૭ એપ્રીલ ૫૭ના રોજ 'રાખવામાં આવ્યો હતો. તે વખતે ઐતિહાસિક નાટક "પાટણની પ્રભુતા" તથા હાસ્ય રસીક કટાક્ષમય નાટીકા "ચાલો લગનમાં" રજુ કરવામાં આવ્યા હતાં.

(૩) વાર્ષીક ઉત્સવ નિમિત્તે ૧૫ ગીની 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ને અને ૧૫ ગીની 'ન્યુ એજ'ને દાન કરવામાં આવ્યું હતું.

(૪) ગોકુળ અષ્ટમી વખતે મંડળે પારણું ઝુલાવ્યું હતું અને ભજનો ગાયા હતા.

(૫) શ્રી ટ્રાં. હીં. સામાજીક પરિષદ માં મંડળે ભાગ લીધો હતો.

(૬) પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે મંડળને સહાય કરવા બદલ સજ્જનો અને સન્નારી ઓનો મંડળ આંભાર વ્યકત કરે છે.

નવાં કાર્યકર્તાઓ ૧૯૫૭–૫૮

આશ્રય દાતાઓ: (૧) શ્રી મણીભાઇ કે. પટેલ. (૨) શ્રી મગનભાઇ ભગુભાઇ. (૩) શ્રી વસંતરાય પારેખ. માન્ય પ્રમુખ: શ્રી રતિલાલ હાંસજીભાઇ પ્રમુખ: શ્રી મગનભાઇ વા. ભાટપુરીયા. ઉપ- પ્રમુખ: શ્રી મણીલાલ ભુલાભાઇ. મંત્રી: શ્રી કરસનદાસ કા. પ્રજાપતિ. સહ-મંત્રી: શ્રી દિનકર એચ. મકન. ખજાનચી: શ્રી હરિલાલ ડાહ્યાભાઇ. ઓડીટર: શ્રી રવજીભાઇ રામજીભાઇ. સંચાલક સમીતી સભ્યો: (૧) શ્રી. નાથુભાઇ ચોહાણ. (૨) શ્રી કાનજીભાઇ લાલભાઇ (૩) શ્રી મણીલાલ મોરારજી (૫) શ્રી જયંતીલાલ નરસીંહભાઇ (૫) શ્રી જીવણભાઇ રામજી. (૬) શ્રી મનહર લાલ ટી. માસ્ત્રી.

કાર્યવાહક કમીટી

(૧) શ્રી નાથુભાઇ ચોહાણ (પ્રમુખ) (૨) શ્રી મણીલાલ મોરારજી (મંત્રી) (૩) શ્રી મણીલાલ ડાહ્યાભાઇ (૪) શ્રી રમણભાઇ માધવભાઇ (૫) શ્રી નાનુભાઇ વાલજીભાઇ (૬) શ્રી કાનજીભાઇ લાલભાઇ (૭) શ્રી સન્મુખભાઇ ડાહ્યાભાઇ (૮) શ્રી ઇન્દ્રપ્રસાદ આર. પટેલ (૯) શ્રી જીવણભાઇ રામજીભાઇ."

શ્રી નાટાલ માંધાતા હિતવર્ધક મંડળ, ડરબન

ઉપરોક્ત મંડળની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ ભારત હોલમાં પ્રમુખ શ્રી કરસનભાઇ મીઠાભાઇના આશરા હેઠળ મળી હતી. તેમાં નીચેનાં અધિકારી ઓની ચુંટણી થઇ હતી.

પ્રમુખ: દયાળભાઇ છીબાભાઇ ઉપ-પ્રમુખો: કરસનભાઇ મીઠાભાઇ તથા ડાહ્યાભાઇ નાનાભાઇ; સેક્રેટરી: ઉકાભાઇ ડાહ્યાભાઇ; આ. સેક્રેટરી: ગોવીંદભાઇ મોરારભાઇ; ખજાનચી: છગનભાઇ નાનાભાઇ; ઓડીટર: વલ્લભભાઇ ગોસાઇભાઇ; કમીટી મેમ્બરો: લાલભાઇ છનાભાઇ, ભીખુભાઇ હિરાભાઇ, ફકીરભાઇ રવજીભાઇ, ભાણાભાઇ મીઠાભાઇ, હિરાભાઇ રવજીભાઇ, માંડાભાઇ હાંસજીભાઇ, નગીનભાઇ મકનભાઇ, કેશવભાઇ રતનજી, હિરાભાઇ દયાળજી, નારણભાઇ પ્રભુભાઇ, નગીનભાઇ ધનાભાઇ, નારણભાઇ સોમાભાઇ.

ભુલ સુધાર

અમારા તા. ૬–૯–૫૭ના અંકમાં સ્વ. જયંતીલાલ મોદીની મરણ નોંધ માં જન્મ વર્ષ ભુલથી ૧૯૩૪ ને બદલે ૧૯૪૪ લખાયો છે. જે ૧૦–૧૨–૩૪ એમ વાંચવો.

બહેનોને વાંચવા માટે

ડરબનની ગુજરાતી મહિલા મંડળે પોતાના "શૌર્ય મહોત્સવ" પ્રસંગે સવાસો પાનાનો દળદાર અને સચિત્ર અંક બહાર પાડયો હતો. જેમાં રસીક વાર્તાઓ અને વિવિધ લેખોનો સુંદર સંગ્રહ છે. તે આ ઓફીસમાંથી શી. ૨-૬માં મેળવી શકાશે.

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

જોડણી કોશ મોટો

ગુજરાતી ટુ ગુજરાતી ડીક્શનરી.
કીમત પા. ૧–૨–૬.
'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

સમાચાર સંગ્રહ

—આમામી ચુંટણીઓ વિષયક બીલને યુગાન્ડા ધારાસભાએ પસાર કર્યું છે. બીલમાં અઢાર આફ્રીકનોને સીધા મત દાનથી ચુંટવાની જોગવાઇ છે. વધુ આફ્રીકન સભ્યોને સીધા મતદાનથી ચુંટવાની માંગણી આફ્રિકનો તરફથી કરવામાં આવી હતી. જવાબમાં ગવર્નરે જણાવ્યું કે, ૧૯૬૧માં કોમન રોલ દાખલ કરવાના લક્ષને ધ્યાનમાં રાખી આ બીલ રજુ થયું છે.

—બ્રીટીશ નૌકા ખાતાએ જાહેર કર્યું છે કે શ્રીમતી વીજ્યાલક્ષ્મી પંડીતે બ્રીટન પાસેથી ભારત સરકાર વતી યુદ્ધ જહાજ 'નાઇજીરીઆ'નો સ્વીકાર કર્યો છે. ભારતે આ જહાજ ખરીદેલું છે ને એનું રીફીટીંગ થઇ રહ્યું હતું. આ યુદ્ધ જહાજનું ભારતીય નામ આઇ. એન. "માયસોર રખાશે.

—મુંબઇની નેશનલ રેયોન કંપનીએ કોંગ્રેસને દોઢ લાખ રૂપીયાનું દાન કર્યું છે.

—ગુજરાતની સીને અભીનેત્રી નિરૂપા રોયે વલસાડની હોસ્પીટલને બાર હજાર રૂપીયા દાન કર્યું છે.

—દુનીયાની મોટામાં મોટી દીવાદાંડીનું "ડોલ્ફીન્સ નોસ" વિશાખાપટનમ ખાતે શરૂ કરવામાં આવી છે. આ દીવાદાંડીનું તેજ ૭૦ લાખ કેન્ડલ પાવર અને તેજરેખા ૪૦ માઇલ સુધી ની રહેશે. આ દીવાદાંડી લગભગ ૫૬૦ ફીટ ઉંચી છે. તેના માટે પાંચ વીજળી ઉત્પાદક યંત્રો વીજળી પુરી પાડશે.

—ઘાનાના ચાર વિદ્યાર્થીઓને હીંદની શિષ્યવૃતી મળી છે અને તેઓ હીંદ પહોંચી ગયા છે. એમાના બે ડાકટરી, અને બે ખેતીવાડી, શીખવાના છે.

—હીંદ અને ઇસ્ટ આફ્રિકા વચ્ચે હવે અઠવાડીયાની ત્રણ એયર સરવીસ શરૂ થઇ છે. નયરોબીથી દર સોમવારે, બુધવારે અને શુક્રવારે સપ્ટેંબર બીજીથી હવે પછી વિમાનો ઉપડશે. સોમ તથા બુધની એડન થઇને અને શુક્રવારની કરાચી થઇને બીજે દીવસે મુંબઇ પહોંચશે.

—કાશમીરની નદીઓમાં ભયાનક પુર આવ્યાં છે, અને શ્રીનગર શહેર એક બેટ જેવું બની ગયું છે. જમ્મુની આસપાસ પર્વત પરથી પથ્થરો ધસી પડતાં ૧૯ માણસો માર્યા ગયા છે.

—સમાજવાદી નેતા શ્રી જયપ્રકાશ નારાયણે પ્રજા સમાજવાદી પક્ષના સામાન્ય સભ્ય તરીકે રાજીનામું આપ્યું છે. હવે રાજકારણમાંથી એઓ સદંતર નિવૃત્ત થવાના છે.

—અત્યારે પુર્વ પાકીસ્તાનમાંથી હીંદ માં સરેરાશ ૧૬ માણસો પ્રતિદિન હિજરતીઓ તરીકે આવે છે.

—હીંદ સરકાર સરેરાશ દશ અબજ રૂપિયાનો નિકાસ કરવાનું લક્ષ્ય રાખે છે.

—પાકીસ્તાનની સરકારે કરાચીમાં પુર્ણ મદ્યનિષેધની જાહેરાત કરી છે.

—હવેથી હીંદની પ્રત્યેક ટ્રેનમાં ત્રીજા વર્ગની બેઠકો અગાઉથી રીઝર્વ કરાવી શકાશે.

—નાગપુર પાસે રાયપુરમાં, ખ્રીસ્તી મીશનરી તરફથી ચલાવતી એક હોસ્ટેલ માં નાટકના કાર્યક્રમમાં નટરાજની મુર્તી આવતી હતી તેનો હોસ્ટેલના પાદરીએ વાંધો લીધો, પરિણામે આખા ગામમાં હોહા મચી રહી. અને ખ્રીસ્તી મીશનરીઓની સંસ્થા પર હલ્લો થયો, પરિણામે પોલીસને ગોળી બાર કરવા પડયા. તેમાં એક વિદ્યાર્થી નું મૃત્યુ થયું. એ વિદ્યાર્થીની સ્મશાન યાત્રાની પરવાનગી સરકારે આપી નહિ.

—આસામની જે નાગા જાતીએ બળવો કર્યો હતો. તેઓ હીંદ સરકાર જોડે સમાધાન કરવા તઇયાર થયા છે, અને તે માટે મંત્રણાઓ શરૂ કરી છે.

—સરદાર પટેલ સ્મારક ભવનના યોજક ગ્રામ–પંચાયતના અભ્યાસક્રમની શરૂ કરવાની એક યોજના અંગે વિચારણા કરી રહ્યા છે. રાજ્યના સ્થાનિક સ્વરાજ ખાતાના પ્રધાન શ્રી મણેકલાલ શાહની તાજેતરમાં અમદાવાદની મુલાકાત દરમીયાન આ યોજના અંગે ઉપરોકત સંસ્થાના યોજકોએ ચર્ચા વિચારણા કરી હતી. શ્રી શાહે તેમને કહ્યું હતું કે આ યોજનામાં તેમને સરકાર સહાય કરશે.

નવલ કથાઓ

છેલ્લો અભીનય	૯	૬

બીજાં પુસ્તકો

ભૂદાન યજ્ઞ	૨	૦
શ્રેયાર્થીની સાધના		
(કીશોરલાલ મશરૂવાળાનું જીવન	૭	૬

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ

કીશોરલાલ મશરૂવાળા કૃત

સંસાર ધર્મ	૬	૦
દીપ નિર્વાણ (દર્શક)	૭	૦

Indian Opinion,
Private Bag,
Durban, — Natal.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩–૧૬૫૪.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

હીંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઇન્ડીયા ઇન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રૂસ્તમજી જાલભાઈ રૂસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. ઓ. બોકસ ૧૬૧૦.
રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવન્થ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન્સઃ
ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

હવે તમારે નિરાશ થવાની જરૂર નથી!

કારણ ? ?

ક્યાં જશો ?

નથી રહેવું છેક અલ્લડ,
બની જવું છે ફેશનેબલ?
આ દુનિયા બધી પલટાણી,
રે! નથી રહેવાના જુનવાણી!
લુંગડાં સાલ્લાં દો ફગાવી,
સાડી કે અંબર લો સોહાવી,
જોડા ખાસડાં કેવા? છી! છી!
મંગાવી લો બુટ ઉંચી એડીના!
સુતરાઉ કાપડ, કેવું જુનું?
નાઇલોન રેશમ? અહા! સોહામણું
મગ, ચણા તુવેર કે દાળ,
મળે છે બધું અહીંયા જ!
માટે—
ચાલી આવો તમે સમજી,
મણિલાલ રતનજીની કંપની

* તમારી માનીતી સાડી—બનારસ જરી જોર્જેટ, બનારસ રેશમ, મૈસુરી, સીફોન, કાશ્મીરી, જરીટીનસીલ, કોર પાલવ, દેશી પટોરા વગેરે છેલ્લી ડીઝાઇનમાં આવી ગઇ છે!
* તમને ગમતી બોરર્ડર્સ—બનારસ બોર્ડર, રેશમી કોર પાલવ, જરી કોર પાલવ, જરીની કોર: રૂપેરી તથા સોનેરી વગેરે આકર્ષક રૂપમાં મળશે.
* નાઇલોનમાં સાડી તેમજ ડ્રેસ અને બ્લાઉઝ માટે કાપડ તમને મન પસંદ મળશે.
* તમારી પુત્રી માટે બ્લાઉસ તથા ડ્રેસનું કાપડ અનેક વિધ રંગમાં મળશે.
* લગ્નને લગતી દરેક ચીજો—પૂજાનો માલ, થર, કાંકણ વગેરે માટે અમને મળો.
* દેશી કરિયાણું મોટા જથ્થામાં સાફ તેમજ કિફાયત ભાવે મળશે.
* તમારી દરેક જરૂરીયાત માટે તમારી માનીતી દુકાને જ આવો:

શૃંગારના સાધનો—કંકુની શીશી, ચાંદલા, વાળ, બંગડી, પાટલા રેશમી ફુમટા, જરીની વેણી જરીના જોડા વગેરે હમણાં નવા સ્ટોકમાં આવ્યા છે.

"એક નૂર આદમી હજાર નૂર કપડાં"

ભાવ માટે અમને લખો:

પિત્તળના વાસણો—પિત્તળ તથા તાંબાના નાના મોટા લોટા, દીવીઓ, આરતીની દીવી, પિતળ તથા જર્મનની વાડકી, પવાલા, જર્મનની ગુલાબ દાની ધૂપદાની, તાંબડા વગેરે હમણાંજ આવ્યા છે.

Phone : 27709.

Residence : 22744.

Manilal Ratanjee & Co., (Pty) Ltd.

136 Prince Edward Street, DURBAN.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ગાંધીજીની જીવન કથા

(કથનાર: ગરટ્રુડ મરેય)

પ્રકરણ ૨૯મું

ગાંધીજીની નાની ઝુપડીમાં જીવન

સેવાગ્રામના આશ્રમમાં નાની સરખી વાંસ અને માટીની ગાંધીજીની ઝુપડી છે. ઘણાઓ જેઓ તેમને મળવા આવતાં તેઓને આશ્ચર્ય થતું અને માની નહોતા શકતાં કે, આવી મહાન વ્યકતી આવા નાના ઝુપડામાં રહે છે. તેમાં કોઇ જાતનું રાચ રચીલું નથી ફકત એક નાનું સ્ટુલ અને બાંબુની બનાવેલી ઘોડીઓ કે જેના પર પુસ્તકો અને વર્તમાનપત્રો મુકવામાં આવતાં એજ છે. તેમને પુજનારા અને માન આપનારા લાખો હીંદીઓ હતાં કે જેઓ જો મહાત્માજી ઇચ્છે તો તેમને માટે સુંદર સુખ સગવડ વાળો મહેલ બાંધી દેવાને તઇયાર હતાં. પણ તેઓ કોઇ પણ શ્રીમંતાઇની છાપ ધરાવતી ચીજો ઇચ્છતાં નહોતા કે જેવી ચીજો ગરીબોને મળતી નહોતી. આથી એ ઝુપડીમાં એક પણ ચીજ એવી નહોતી કે જે ગરીબ માણસ પોતાના બે હાથે ન બનાવી શકે. પરદા, વાળાની ટટ્ટીઓ, બેસવાની સાદડીઓ, બાસકેટ, પંખો, કે જે તેઓ વાપરતાં તે બધુજ ગ્રામ્ય બનાવટનું તાડના પાનમાંથી બનાવેલા કે હાથ બનાવટના હતાં.

દુનીયાના ઘણા ભાગમાંથી તેમને રોજ કેટલાએ પુસ્તકો આવતાં જે તેઓ કદી પોતાની પાસે રાખતાં નહીં પણ ગામના ઉપયોગ માટે આશ્રમના પુસ્તકાલયમાં આપી દેતાં.

ઝુપડીમાં પ્રત્યેક ચીજ પોતાને સ્થળે મુકાતી અને ગાંધીજીને ખબર હતી કે, કયાં કઇ ચીજ મળશે. એક નાની પીન કે કાગળનો કટકો જોઇએ તો તે પણ તેને સ્થળેથી તુરત તેમને મળી જતો.

શરૂવાતમાં આ ઝુપડુ એકજ ઓરડાનું મોટું ઝુપડુ હતું. પણ પછી તેમાં માટીની દીવાલો ઉભી કરી તેના ત્રણ રૂમ કરવામાં આવ્યા. જેમાંથી એકમાં ગાંધીજીની ન્હાવાની સગવડ હતી બીજામાં મસાજની અને ત્રીજામાં ગાંધીજી હમેશા બેસતાં અને ત્યાં આખો દીવસ કામ અને મુલાકાતો લેતાં. કાંતવાનું પણ એજ ઝુપડામાં થતું. મોટી મોટી ચર્ચાઓ પણ એજ ઝુપડામાં થઇ હતી. ગમે એટલા કામમાં તેઓ હોય પણ અરધો કલાક રોજનું કાંતવાનું તેઓ કદી ભુલતાં નહીં. કારણ તેઓ આ કાર્ય ઘણું મહત્વનું સમજતાં. જ્યારે ગાંધીજી પોતાના અનેક કામો છતાં કાંતવાનો વખત મેળવતાં ત્યારે બીજા માટે "વખત નથી" એમ કહેવું મુશ્કેલ બનતું.

મોટે ભાગે કાંતણના સમયમાં મોટા મુલાકાતીઓને તેઓ મુલાકાત આપતાં અને કાંતણ ચાલુ રાખી તેમની સાથે મહત્વની ચર્ચા કરતાં. તેમની ઉમરના માણસો જ્યારે આરામ લેતા હોય તેવે ગરમીને વખતે તેઓ મુલાકાતીઓને મુલાકાત આપતા અને ગરમીને હળવી કરવા માથા પર માટીનો પાટો મુકતાં અને ખુબ નમ્રતાથી અને સ્નેહથી તેઓને આવકારતાં.

ગમે તે આવે પણ તેમની તરફથી તેમને આવકાર અને સહન શીલતા ભર્યો વર્તાવ મળતો પછી ભલે તે ગમે તેટલો સાધારણ અથવા અસાધારણ માનવી હોવ. કાંઇક સારૂં શિખ્યા વગર તેમની પાસેથી કદી પણ કોઇ પાછું નથી ફર્યું.

એક વાર જ્યારે હીંદુ મુસ્લીમ બંડ થયું હતું ત્યારે ૧૯૨૧માં ગાંધીજીએ ઉપવાસ કર્યા હતાં, તે વખતે એક દંપતી તેમના ચરણામૃત લેવા માટે આવ્યા હતાં એવી શ્રદ્ધાથી કે તે પીવડાવી પોતાના માંદા પુત્રને સાજો કરશે. આ જ્યારે ગાંધીજીએ સાંભળ્યું ત્યારે તેઓએ તે દંપતીને બોલાવ્યા. તેઓ ઉપવાસથી ઘણા નબળા હતાં. છતાં ગાંધીજીએ ઘણી નરમાશ અને લાગણીથી તેઓને સમજાવ્યા કે આવુ ગંદુ પાણી કેવી રીતે કોઇ પણ બાળકને સારૂં કરી શકે. ફકત ઇશ્વરજ તેમને મદદ કરી શકે અને તેઓએ ઇશ્વરની મદદ માગવી જોઇએ. જ્યારે તેઓ પોતાની ભુલ સમજ્યા ત્યારે ગાંધીજીના આશિષ સાથે તેઓ પાછા ફર્યા.

તેમનો પ્રેમ સૌથી પ્રથમ તેમની સેવાઓમાં આવે છે. તેઓ માનતા કે મોટામાં મોટા રાજદ્વારી કામો કરતાં પણ પ્રેમ ભર્યા વર્તાવની સૌથી પ્રથમ જરૂરીયાત છે. તેઓ માનતાં કે જો આપણે બીજાઓની સેવા ન કરીએ તો જીવનનું કશું મુલ્ય નથી.

[આ લેખ કોપીરાઇટ હોવાથી લેખકની મંજુરી વગર એનો ઉપયોગ ન કરવા ભલામણ છે.]

શું દુનીયામાં એકેએક સ્વાર્થી છે?

જેઓ વારંવાર એમ કહેતા ફરે છે કે દુનીયામાં કશું જ વિશ્વાસપાત્ર નથી, બધા લોકો સ્વાર્થી હોય છે અને જીવનમાં માત્ર બળ–ધનનું ને સત્તાનું બળ એજ એકમાત્ર સર્વોપરીવાદી કામ કરતો સિદ્ધાંત છે. એમને ઉત્તર આપનારી આ એક સત્ય વાત છે.

એક શ્રીમાન હતા. આપણે એમને શેઠ શાંતિદાસ નામ આપીશું કારણ કે આ સાચી બનેલી ઘટના છે અને એ હજુ હમણાં જ બનેલી છે.

શેઠ શાંતિદાસ એમનો રસાલો લઇ મહિસૂર–બેંગલોર તરફ પરિભ્રમણ કરવા નીકળેલા. રસાલામાં એમનો હજામ સુલેમાન પણ હતો. બેંગલોરથી પાછાં ફરતાં થોડાક લોકો ટ્રેનમાં આવ્યા, અને થોડાક મોટરોમાં. આ મોટરોમાંથી એકને અકસ્માત નડયો, ઘણો ગોઝારો અકસ્માત નડયો. એક જણાનું તો ત્યાં જ મૃત્યુ થઇ ગયું; બાકીના ત્રણ સારી પેઠે ઘાયલ થયા. એમાં હજામ સુલેમાનની સ્થિતિ સહુથી વધારે ખરાબ હતી.

શેઠ શાંતિદાસ તો ટ્રેનમાં હતા. એ મુંબઇ પહોંચ્યા કે તરત એમને આ અકસ્માતની જાણ કરવામાં આવી. પણ એ ખુબ જ સ્વસ્થ હતા. જાતે અકસ્માતના સ્થળ પર દોડી જવાને બદલે તેમણે પોતાના એક મહેતાજીને ત્યાં મોકલ્યા અને પોતે ટેલીફોન પર બેઠા. મહેતાજીએ ઘાયલોને નજીકની ઇસ્પિતાલમાં પહોંચાડયા. શેઠ શાંતિદાસે ઇસ્પિતાલને ટ્રંકકોલ કર્યો. ખબર પડી કે ત્યાં વ્યવસ્થા બહુ સારી નથી એટલે શેઠે પોતાના એક જાણીતા નિષ્ણાત ડોકટરને ત્યાં મોકલ્યા અને ટ્રક મોકલી, જેથી ડોકટર ઘાયલોને પોતાના નર્સીંગ હોમમાં લાવી શકે. જોગાનુજોગ એ વખતે એક પણ નર્સ ત્યાં નહોતી જે દરદીઓની સારવારમાં રહી શકે. ઘણી શોધ કરી ત્યારે એક અંગ્રેજ નર્સ મળી, પણ ઘાયલ ત્રણ જણા હતા.

ડોકટરનો શેઠ શાંતિદાસ પર ફોન આવ્યો: 'ત્રણ ઘાયલ પડયા છે અને નર્સ એક છે, તો તેને કોની સારવારમાં મુકું?'

ઉત્તર મળ્યો: 'જેની હાલત સહુથી ખરાબ હોય તેની પાસે.'

ડોકટરે કહ્યું: 'સહુથી વધારે ખરાબ સ્થિતિ તો સુલેમાનની છે.'

શાંતિદાસે કહ્યું: 'તો પછી તેની પાસે મૂકો.'

ડોકટરે કહ્યું: 'પણ બાકીના બે લોકોમાંથી એક તમારા સાળા છે ને બીજા તમારા મિત્ર છે–'

શાંતિદાસે કહ્યું: 'તો શું થયું? દરદીની સારવાર કરવામાં કોણ નજીકનું છે ને કોણ દુરનું એ મહત્વનું નથી; કોની તબિયત વધારે ખરાબ છે ને કોને સારવારની વધુ જરૂર છે તે જ અગત્યનું છે.'

અને હવે સુલેમાનના શબ્દોમાં: 'બરોબર એ લોકોનો જે રીતે ઉપચાર થયો તે જ રીતે મારો થયો, જાણે મૃત્યુને ઘેરથી પાછો આવ્યો. હું આજે મારો હાથ કામ કરવાને યોગ્ય રહ્યો નથી તો પણ દર મહિને રૂ. ૭૫/– પગાર મળે છે, તે પણ શેઠ શાંતિદાસ પાસેથી જ."

મનુષ્યને સંબંધથી, લાગણીથી કે સ્વાર્થથી નહિ, માત્ર મનુષ્યત્વના માપથી જ માપવો જોઇએ એ વાતનું આ કેટલું સુંદર ઉદાહરણ છે?

—સત્ય કથનાર.

ન્યાસાલેન્ડના એશીયનોને અંજલી

ન્યાસાલેન્ડના એમ. પી. મી. ડબલ્યુ. એમ. કેરવા જેઓ ન્યાસા સ્ટુડન્ટ એસોસીએશનના પ્રમુખ છે તેઓએ એશીયન કોમે આફ્રિકનોની કેળવણીમાં જે મદદ કરી છે તેનો આભાર માન્યો હતો.

ન્યાસાલેન્ડના મી. અને મીસીસ કોકાનીના પુત્ર હીંદમાં એમ. એ.નો અભ્યાસ પૂર્ણ કરી આવ્યા તેમના માનમાં પાર્ટી ગોઠવી હતી તેમનું સ્વાગત કરતાં મી. કેરવાએ ઉપર મુજબ અંજલી આપી હતી. વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું હતુ કે મી. કોકાનીએ ખાસ ઇતીહાસ સાથે પોતાની ડીગ્રી મેળવી છે આથી તેમને દુનીયાની ઘણી માહીતીઓ મેળવી હશે. છતાં આ બધામાં સૌથી વધુ મહત્વનું એ છે કે, ન્યાસાલેન્ડ અને હીંદ વચ્ચે સંબંધ ચાલુ રહે. અને દીન પર દિન વધતો જાય અને વધુ વિદ્યાર્થીઓ તેનો લાભ ઉઠાવે.

આનો જવાબ આપતાં મી. દયારામે જણાવ્યું હતું કે, મી. કોકાની સૌથી પ્રથમ વિદ્યાર્થી હતા કે જેમને હીંદની સરકાર તરફથી શિષ્યવૃત્તિ મળી હતી. વધુમાં તેઓએ જણાવ્યુ કે ન્યાસાલેન્ડની એશીયન સમાજની ફરજ છે કે દેશને આબાદ કરવામાં પોતાનો ફાળો આપે. અને આ શિષ્યવૃત્તિએ સેવાનું એક અંગ છે. ન્યાસાલેન્ડ આફ્રિકનોની માતૃભુમી છે તેમજ જેઓ અહીં સ્થાઇ થવા આવ્યા છે તેમની પણ તે માતૃભુમી છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને ઘોડ઼શાયર ઈનશ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

Phone 34-1349 P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

જાત જાતનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે ઉત્તમ જાતના વુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—બુટીઝ, બીબ્સ, બ્લેન્કેટસ, શોલ્સ; નેપકીન્સ વિગેરે.

હરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા ભલામણ.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૩૪-૧૩૪૯ — બોકસ ૧૫૪૯.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

દુકાન ભાડે આપવાની છે

જોહાનીસબર્ગમાં કોર્ટ સ્ટ્રીટ ઉપર આવેલી આઝાદ કેફી સાંમે ઈન્ડિયન વસવાટના લત્તામાં, ખાસ મોકાની ખાલી દુકાન ભાડે આપવાની છે.

ભાડુ વ્યાજબી

લખો અથવા મળો:

એમ. જીશુબ — ૪૯એ, મારકેટ સ્ટ્રીટ,

ટેલીફોન નંબર ૩૩-૨૫૧૬ — જોહાનીસબર્ગ.

તાજું ઉમદા ફ્રૂટ

આંબા અળધ, લીલી આળદ, રતાળ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે. આદુ શી ૧-૩ રતલ, લસણ શી. ૨-૦ રતલ. પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ ગોળ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૧-૬ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

નવીન ફીલમ સેટ આવી ગયા છે તરત મંગાવો

સતી અનસુયા	૨	રેકોર્ડ	૧૬	૬
મીસીસ કોકો-કોલા	૪	,,	૩૩	૦
મરીન ડ્રાઇવ	૪	,,	૩૩	૦
લાલ પરી	૩	,,	૨૪	૯
ચક્રધારી	૬	,,	૪૯	૬
હુલા ગુલા	૫	,,	૪૧	૩
હુતીમતાઇ કી બેટી	૫	,,	૪૧	૩
મુસાફીર ખાના	૪	,,	૩૩	૦
મુનીમજી	૬	,,	૪૯	૬
મસતાની	૬	,,	૪૧	૩
બાય બાય રે બાય	૪	,,	૩૩	૦
કીસમત કા ખેલ	૪	,,	૩૩	૦
જાગરૂતી	૩	,,	૨૪	૯
નાગીન	૬	,,	૪૯	૬

Packing charge & postage for Union 6--0 and Rhodesia 7--6.

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Street)

286 Grey Street,

Phone: 29488.

DURBAN.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેસ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાકટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

અંધારા ખંડનો ઉજળો પ્રકાશ

લેખક: શ્રી. રાસુ પરમાનંદ ઠક્કર

આફ્રીકા નજરે ન જોયા હોય એવા ઘણાખરા ગુજરાતીઓ હજી એમ માને છે કે આફ્રિકા ગુજરાત-કાઠીયાવાડ કે મુંબઇ રાજ્ય જેવડો એક મુલક હશે. કેટલાક એથી વધારે આગળ વધીને એમ માને છે કે આફ્રિકા હીંદુસ્તાન જેવડો મોટો દેશ તો જરૂર હશે, કદાચ એનાથી થોડો મોટો હોય કે થોડો નાનો પણ હોય. પણ યુરોપ, એશિયા અને અમેરીકા જેવો પૃથ્વીનો એક એ પણ મોટો ખંડ છે, અને એ ખંડમાં નાના મોટા ૪૪ જુદા જુદા દેશોનો સમાવેશ થાય છે!

વિસ્તાર અને વસતી

આફ્રિકા ખંડનો વિસ્તાર ૧,૧૨,૬૨૦૦૦ ચોરસ માઇલનો છે. અમેરીકાના યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, આખો પશ્ચિમ યુરોપ, ભારત અને ચીન: એટલા દેશો એકઠા કરીએ તો તેનો કુલ વિસ્તાર જેટલો આફ્રિકાનો વિસ્તાર છે. પૃથ્વી ઉપર જેટલી નક્કર જમીન છે તેનો પાંચમો ભાગ આફ્રિકામાં આવી જાય છે. પણ આજ લગી એ ખંડ વિકાસ અને ખીલવણીથી બહુધા વંચીત રહી ગયો છે તેનું કારણ એ છે કે એ ખંડમાં દાખલ થવાના માર્ગો ઘણા વિકટ છે અને કિનારાઓ પર દાખલ થયા પછી યે તેની અંદર પેસવાનું કામ તેથી પણ વધારે વિકટ છે. એનો ઘણો ભાગ પૃથ્વીની મધ્ય રેખા ઉપર આવેલો હોવાથી ઘણો ગરમ છે અને એ ખંડમાં ઠેરઠેર જે અનેક વિષમ દર્દો અને રોગો પ્રચલિત છે તેની દેશની વસતિ ઉપર તેમજ આર્થીક હાલત ઉપર ભારે ખરાબ અસર પડે છે. દાખલા તરીકે વિસ્તારમાં લગભગ અરધા ફ્રાંસ જેવડા ટાંગાનીકા દેશના બે તૃતીયાંશ વિભાગમાં સેત્સે નામની માખીના ઉપદ્રવને કારણે મુદ્દલ ખેતી થઇ શકતી નથી, આ સેત્સે નામનું જંતુ આફ્રિકા સિવાય દુનીયાના બીજા કોઇ જ દેશમાં હસ્તીમાં નથી. આફ્રિકામાં મોટા ભાગની જમીન પત્થર જેવી કઠણ, ઘાસથી ભરપુર અને ભારે વરસાદથી ઉગી નીકળેલાં ગાઢ અને અભેદ્ય લાગતા જંગલોથી છવાયલી છે. આખા ખંડની તમામ ભુમિમાં ફક્ત દસમાં ભાગથી યે ઓછી જમીન ખેતીના ઉપયોગમાં લઈ શકાય એવી છે.

ખનિજ દ્રવ્યો

બીજી તરફ આફ્રિકા ખનિજ દ્રવ્યોની એક જબરદસ્ત ખાણ છે, આજ લગી તો તેની જમીનનું હજુ તો ઉપરનું થોડું અસ્તર જ ખોદવામાં આવ્યું છે ને તેમાંથી યે અનેક ખનિજો મળે છે. એ જોતાં હજુ નીચેના ઉંડાણોમાં કેવાં અને કેટલાં ખનિજ દ્રવ્યો ભરેલાં હશે તે કળવું કઠણ નથી. આખી દુનીયામાં જેટલા હીરા નીપજે છે તેના ૯૮ ટકા એકલા આફ્રિકામાંથી આવે છે; દુનીયાના કુલ સોનાની પેદાશના ૫૫ ટકા અને ત્રાંબાના ૨૨ ટકા આફ્રિકાની જમીન આપે છે. આ ઉપરાંત મેંગેનીઝ, ક્રોમીયમ અને યુરેનિયમ જેવાં કીમતી અને દુર્લભ ખનિજોની ખાણો પણ આફ્રિકામાં છે. દુનીયા આખીમાં કોકોની જેટલી પેદાશ છે તેનો બે તૃતીયાંશ (૬૬ ટકા) ફાળો અને કોપરાંના તેલનો ત્રણ પંચમાંસ (૬૦ ટકા) જેટલો હિસ્સો આફ્રિકા પુરો પાડે છે. જેના પાણીના પ્રવાહમાંથી વિજળીક બળ ઉત્પન કરી શકાય તેવા અનેક વિશાળ સરોવરો, ધોધ અને નદીઓ વડે આફ્રિકા છલકાઇ રહ્યો છે. પૃથ્વી ઉપર ઉગી શકે તેવો હરકોઇ પાક આફ્રિકાની ભુમિમાં પેદા કરી શકાય તેમ છે.

આમ, આફ્રિકા એક ભારે સમૃદ્ધ ખંડ છે છતાં એ એટલો જ ગરીબ છે. આ પરસ્પર વિરોધી લાગતું સત્ય છે. દુનીયાભરના દેશો મળીને પોતાના કાચા માલની જેટલી નિકાશ કરે છે તેમાં આફ્રિકા ખંડનો હિસ્સો ફક્ત ૩ ટકા જેટલો મામુલી છે અને એ ખંડમાં તેની પ્રમાણમાં જુજ વસતિને પુરૂં પડે એટલું અનાજ પણ પાકતું નથી! આમ તેની ભુગર્ભમાં રહેલી સંપત્તિ જોતાં આફ્રિકા દોલતના એક મોટા ખજાના જેવો અને જેના કબજામાં હોય તેને ન્યાલ કરી નાખે એવો ખંડ છે, પણ એ હજુ ઘણો વિકાસ અને ઘણી ખીલવણી માગી રહ્યો છે. ઉદ્યમ અને પરિશ્રમનાં જેવાં ફળ આફ્રિકા આપી શકે તેમ છે તેવાં દુનીયા આખીમાં બીજા કોઇ દેશમાં મળે તેમ નથી.

> પૂર્વ આફ્રીકાનો સાત માસનો પ્રવાસ ખેડીને તથા આફ્રીકા વિશેના પુસ્તકો અને સરકારી પ્રકાશનોનો અભ્યાસ કરીને એ વિશાળ ખંડની માહિતી આપતી લેખમાળા લેખકે તેમના 'નવજીવન' માસીકમાં પ્રગટ કરી હતી. તેને ટુંકાવીને અમે અહીં રજુ કરીએ છીએ.

એક કરોડ, બાર લાખ અને ૬૨ હજાર ચોરસ માઇલના વિસ્તારવાળા આફ્રિકા ખંડની કુલ વસતી માત્ર ૧૯,૮૦,૦૦,૦૦૦ માણસોની છે. ઉપર જણાવ્યા તેટલા બધા દેશોના એકત્ર વિસ્તારની વસતિ સહેજે દુનીયાની કુલ વસતિના ૭૦ ટકા જેટલી (આશરે દોઢ અબજ) થાય, પરંતુ એટલા જ વિસ્તારના આફ્રિકાની વસતિ ૨૦ કરોડમાં યે ૨૦ લાખ ઓછી છે. ૧૨,૦૯,૬૪૦ ચોરસ માઇલના વિસ્તારવાળા ભારતની વસતિ ૩૬ કરોડની છે.

૭૦૦ ભાષાઓ અને ૩ ધર્મો

આફ્રિકાના એ ૨૦ કરોડ વતનીઓમાં જુદી જુદી મળીને આશરે ૭૦૦ ભાષાઓ પ્રચલિત છે. આમાં 'સેમેટીક' નામે ઓળખાતા વર્ગની મુખ્ય ભાષાઓ ૧૦, 'સેમેટીક' વર્ગની ૪૭ અને 'બાંટુ' વર્ગની ૧૮૨ મુખ્ય ભાષાઓનો સમાવેશ થાય છે. આ ૭૦૦માંની ફક્ત ૨૦૦-૩૦૦ ભાષાઓને હમણાં હમણાંના થોડા વરસોમાં લિપી સાંપડી છે, એટલે એટલી ભાષાઓમાં લેખન થઇ શકે છે. યુરોપીયનો આફ્રિકામાં આવ્યા તે પહેલાં એક અરબ્બી સિવાય બીજી ફક્ત ત્રણ જ ભાષાઓને લિપી હતી—ઇથિઓપીયાની અમ્હેરીક ભાષાને, ટામાચેક નામની એક બર્બર ભાષાને, અને વાઇ નામની એક લાઇબેરીઅન ભાષા. આ શીવાયની બાકીની કોઇ ભાષા લખવામાં આવતી નહીં. આજે જે જે ભાષાઓ લખાતી થઇ છે તે તમામની લિપી અંગ્રેજી છે.

આખા આફ્રિકા ખંડમાં માત્ર ત્રણ મુખ્ય ધર્મો પ્રચલિત છે—એક 'પેગાન' એટલે કે આફ્રિકન લોકોનો પોતાનો અસલવારીથી ચાલતો આવતો મજહબ, બીજો ઇસ્લામ અને ત્રીજો ખ્રીસ્તી ધર્મ. કયાં ધર્મના કેટલા અનુયાયીઓ છે તેના ચોક્કસ આંકડા મળવા મુશ્કેલ છે, પણ આશરે ૬ કરોડ આફ્રિકનો ઇસ્લામી છે. તેઓ મુખ્યત્વે ઉત્તર આફ્રિકામાં અને પૂર્વ આફ્રિકાના કિનારાના પ્રદેશોમાં વસે છે. ૧૧ કરોડ અને ૨૦ લાખ 'પેગાન' છે અને ૨ કરોડ ૧૦ લાખ ખ્રીસ્તી છે.

ચોંકાવનારો આંકડો

હવે એક વિશેષ આંકડો જોઇએ. આફ્રીકાની આજની પરિસ્થિતિને અને તેના અનેક પ્રશ્નોને એ આંકડા સાથે ઘણી નિસબત છે. આખા આફ્રીકા ખંડમાં એકંદરે મળીને ગોરી (યુરોપીઅન, અમેરીકન, ઓસ્ટ્રેલીઅન વગેરે) પ્રજાની વસતિ ફક્ત ૫૦ લાખની છે. અને આશરે ૬ લાખ હીંદીઓ અને સિરીઅન જેવી થોડી નાની નાની પ્રજાઓ બાદ કરતાં બાકીની તમામ પ્રજા આફ્રિકન છે. બીજી રીતે કહીએ તો આફ્રીકા ખંડમાં કાળા કે ઘઉંવર્ણાં ૧૯ કરોડ અને ૩૦ લાખ આફ્રીકન વસે છે અને ગોરા યુરોપીયનો ૫૦ લાખ કરતાં વધુ નથી. છતાં આજે આફ્રીકા ઉપર હકુમત ગોરાઓની છે. આ ૫૦ લાખ યુરોપીયનોમાંથી ૨૫ લાખ તો એકલા દક્ષિણ આફ્રિકામાં જ છે અને ૧૬ લાખ ફ્રેંચ હકુમત નીચેના ઉત્તર આફ્રિકામાં છે. બાકીના આખા ખંડમાં મળીને માત્ર ૧૦ લાખ યુરોપીયનોની વસતી છે.

આટલી મોટી પ્રજા જો બીજી પરદેશી હકુમતના કબજામાં રહેવા માગે નહીં અને પોતાના હક્ક અને સ્વતંત્રતા માટે જોઇએ તેટલી સુશિક્ષિત અને તઇયાર બની જાય તો યુરોપની કોઇ પણ પ્રજાની તાકાત નથી કે તેને પોતાના હાથના અંગુઠા નીચે દબાવી રાખી શકે.

ભયંકર ગરીબી અને અજ્ઞાન

આફ્રીકાના જંગલોમાં તેમ જ તેના શહેરોમાં વસતા મોટા ભાગના કાળા માનવીઓની ગરીબીનો હીંદ જેવી એક ગરીબ પ્રજાને પણ પુરો ખ્યાલ આવવો મુશ્કેલ છે. આજના વિજ્ઞાન શાસ્ત્રીઓએ દુનીયાના જુદા જુદા દેશોમાં વસતી પ્રજાઓને ખોરાકમાં કેટલી "કેલોરી" મળે છે તેના નકશા બનાવેલા છે. આમાં બાન્ટુ આફ્રીકનોના ખોરાકમાં "કેલોરી"નું પ્રમાણ દુનીયામાં સહુથી ઓછું માલમ પડેલું છે.

આફ્રિકાની પ્રજા કેટલી પછાત છે તેનો ખ્યાલ એ ખંડ નજરે જોયા વિના આવે એવું નથી. આખા ખંડમાં ૯૦ ટકા માણસો તદ્દન નિરક્ષર છે. પરંતુ આ ઉપરથી આફ્રિકાની પ્રજા જંગલી અથવા પ્રાથમિક દશામાં રહેનારી છે એમ કહેનારાઓ ભુલ ખાય છે.

રાજકીય વિકાસ

એક જ પ્રદેશમા વસતા આફ્રિકન લોકો રાજપદ્દારી વિકાસમાં જુદા જુદા તબક્કાઓ પર પહોંચેલા જણાય છે. આજે આફ્રિકન પ્રજા સર્વત્ર ભારે ઝડપથી વિકાસને માર્ગે કુચ કરી રહી છે. સુધારાઓ, શિક્ષણ અને રાજ્ય-વહીવટ ચલાવવાની તાલીમ એ બધું હવે એ લોકોને તરત જોઇએ છે. એમાં ઢીલ થાય તે પરવડે તેમ નથી. મતલબ કે હવે યુરોપીયન હકુમત તળેની પરાધીનતા લાંબા વખત લગી બરદાસ્ત કરવાને આફ્રિકન પ્રજા તઇયાર નથી.

ગોરી હકુમતના છેલ્લાં ડચકાં

ગોરી પ્રજાએ આફ્રિકાનુ શ્રેય-કલ્યાણ કર્યું છે તે છતાં આજે એ ખંડના ઘણાખરા દેશોમાંથી ગોરાઓને ચાલતી

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

પકડવાનો વખત શા માટે આવ્યો છે? ગોરી પ્રજાઓની હકુમત જેવો સંસ્થાનવાદ આફ્રિકામાં હવે છેલ્લાં ડચકાં શા માટે ખાય છે? આમ બનવામાં જુદાં જુદાં કારણ છે :—

(૧) નીતિશાસ્ત્ર—જેના નિયમ મુજબ કોઇ પણ એક પ્રજા બીજી પ્રજા ઉપર સત્તા ભોગવે એ નીતિની દ્રષ્ટિએ અયોગ્ય વાત ગણાય છે. આખરે તો આફ્રિકા આફ્રિકનોનો પોતાનો ખંડ છે. (૨) વરસોવરસ ઘટતી જતી આવક—આફ્રિકનો ઉપર સત્તા ટકાવી રાખવા માટે દમનના જે પગલાં લેવામાં આવે છે (અથવા દમન ન કરવું પડે તો પણ જે રીતે વહીવટ ચલાવવો પડે છે) તેનું ખર્ચ આવક કરતાં વધી જાય છે. બળજોરીથી હકુમત ટકાવી રાખવામાં નાણાંનું ખર્ચ તો કરવું જ પડે. (૩) ખ્રીસ્તી ધર્મ—મિશનરી ઉપદેશકોએ આફ્રિકનોને શીખવ્યું છે કે ઇશ્વરની આલમમાં બધા જ માનવીઓ સરખા છે. (૪) અમેરીકાના પ્રેસીડંટ વુડ્રો વિલ્સન—જેણે નાની નાની પ્રજાઓને આત્મનિર્ણયનો ઉપદેશ આપ્યો. (૫) બે મહાન અને વિનાશકારી વિશ્વ યુદ્ધો—જેને પરિણામે યુરોપના સામ્રાજ્યવાદનો નાશ થઇ ગયો અને પોતાના ગોરા માલીકોની નબળાઇઓ અને ખામીઓ પારખી લેવાની આફ્રિકનોને સરસ તક મળી ગઇ. પહેલા વિશ્વયુદ્ધમાં બે લાખ આફ્રિકનો લડયા હતા. બીજા વિશ્વયુદ્ધમાં પાંચ લાખ આફ્રિકનોએ ભાગ લીધો હતો. (૬) આટલાંટીક ચાર્ટર અને યુનાઇટેડ નેશન્સ ચાર્ટર—જે બન્નેમાં સંસ્થાનોની પ્રજાઓને સર્વત્ર સ્વતંત્રતાની આશા આપવામાં આવેલી છે. (૭) હીંદુસ્તાન અને મધ્યપૂર્વના દેશોનું દ્રષ્ટાંત—જ્યાં યુરોપીયન નહીં એવી પ્રજાઓ પોતાનો રાજ્યવહીવટ સફળતાથી ચલાવી રહી છે. આ ઉપરાંત વસતીનું પ્રમાણ અને આફ્રિકામાં ફેલાતો જતો રાષ્ટ્રવાદ એ બે સહુથી પ્રબળ કારણો છે. ૫૦ લાખ ગોરાઓ ૧૯ કરોડને ૮૦ લાખ આફ્રિકનો ઉપર અનંત કાળ સુધી સત્તા ભોગવી શકે નહીં.

આફ્રિકાનો ઘણો મોટો વિસ્તાર હજુ યુરોપીયન સંસ્થાનોની હકુમતમાં છે અને કોંગો, કેટલાક ફ્રેંચ પ્રદેશો તેમજ પોર્ચુગીઝ. પૂર્વ આફ્રિકામાં હજુ ઘણા વરસ લગી આ હકુમતોને આંચ આવે તેવો સંભવ નથી. પણ હવે રીતરસમ બદલાતી જાય છે. ફકત દક્ષિણ આફ્રીકા સીવાય બીજા કોઇ પ્રદેશોમાં આફ્રિકન પ્રજા ઉપર સીધે સીધા જુલ્મો થઇ શકતા નથી. ગોરાઓ આજે આક્રમણકાર મટીને પોતાનો બચાવ કરવાની હાલતમાં આવી પડયા છે એટલું જ નહીં પણ આફ્રીકનોથી ખરેખાત ડરે છે. પરિણામે આજે ગોરી હકુમતવાળા આફ્રીકામાં નેટીવોની વધતી જતી સત્તાની સામે જકકી વિરોધ ચાલી રહ્યો છે ધીમા છતાં મક્કમ એવા સુધારાઓ અને છુટછાટો વડે વણસતી જતી હાલત સાચવી લઇને સંસ્થાનોની હકુમતો બની શકે તેટલો વખત ચાલુ રાખવાના પ્રયત્નો થઇ રહ્યા છે. અકલમંદ યુરોપીયનો એટલું સમજી ગયા છે કે જો આફ્રીકામાં સુખશાંતી થી રહેવું હોય તો તેની કીંમત રૂપે આફ્રીકન પ્રજાને સુધારાઓ અને છુટછાટ આપવા જ પડશે.

એકતા સાચવવા આફ્રિકન નેતાઓની ભલામણ

મી. ટોમ બોયાં અને મી. નમાલા લંડન જઇ આવ્યા પછી મોંબાસા મી. નામાલાએ કરેલા ભાષણમાં તેમણે કહ્યું કે તેમણે આફ્રીકનો પોતાના હકો લઇને જ જંપશે તેમ ઇગ્લાંડમાં સહુને કહી દીધું છે. આને પરીણામે વસાહત ખાતાના પ્રધાન કેનીયાની મુલાકાતે આવવાના છે.

વધુમાં મી. નમાલાએ કહ્યું કે કેનીયાના આફ્રીકનોએ દક્ષીણ અને મધ્ય આફ્રીકાના આફ્રીકનો માફક નીચું સ્થાન ન લેવાનો નીરધાર કર્યો છે. આથી એકતાની ઘણી જરૂર આપણને છે તેથી બધી આફ્રીકન જાતીઓનો આફ્રીકન તરીકેની એકતા સાચવી રાખવા મી. નમાલાએ ભાર પુર્વક ભલામણ કરી હતી.

આફ્રીકનોના હકોના રક્ષણ માટે અને લડત માટે આફ્રીકનોનું એક સ્વતંત્ર છાપુ જોઇએ તે વાતનો ઉલ્લેખ કરતાં મી. નગાલાએ જણાવ્યું કે થોડા સમયમાં જ આફ્રીકન માલીકીનું એક છાપું શરૂ કરવાની હું આશા રાખું છું.

પ્રશ્નોત્તરીના જવાબમાં મી. નમાલાએ ચોખવટ કરી કે પહેલાં તો મી. બ્લન્ડલ આફ્રીકનો વ્હાઇટ હાઇ લેન્ડઝમાં ખેતી કરવાની લાયકાત ધરાવતા નથી એમ કહેતા હતા. ત્યાર પછી તેમણે ધારાસભામાં કહ્યું કે સારા આફ્રીકન ખેડુતોને આ પ્રદેશમાં ખેતી કરવા દેવી જોઇએ.

આમ મી. બ્લન્ડલ કોઇ વખતે કંઇ કહે છે અને બીજી વખતે બીજું કંઇક બોલે છે. પરંતુ અમારી માગણી તો એ છે કે દરેક કોમને આ પ્રદેશોનો અને બીજા પ્રદેશોનો પણ ઉપયોગ કરવાની છુટ હોવી જોઇએ.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલએશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૯ વિક્ટોરીયા ઓસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જીંદગીનો વિમો એ ખરી બાંયધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો :

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ, — ડરબન.

બોક્સ ૪૭૬,
ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબટેમ"

ટેલીફોન : ૪૭૮૮૮
૪૭૪૫૩

ટુંકી વાર્તા

આત્માનો અવાજ

કુ. સુવર્ણા પરીખ (જીંજા)

[ઇસ્ટ આફ્રિકામાં હાલમાં ઘણા નવા સાહસો સાહિત્ય ક્ષેત્રમાં થઇ રહ્યા છે. ત્યાંની બેનો તેમજ યુવકો આમાં ઘણો રસ ધરાવે છે. ગયે અઠવાડીયે અમે "પગદંડી"નો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. "નિલોત્રી" વાર્ષીક અંક સ્ત્રી સંસ્થા તરફથી આજ ત્રણ એક વરસથી ઘણો સારો દળદાર નિકળે છે. અમારી પાસે "જાગૃતિ"નો અંક પડયો છે. જાગૃતિ માસિક યુવક સંગ તરફથી બહાર પડે છે. આમાં ત્યાંના જ સ્થાનીક સાહિત્ય કારોની સામગ્રીઓ મોટે ભાગે પિરસાય છે અને ધ્યેય એ રાખવામાં આવ્યું છે કે, તે દ્વારા સાહિત્યનો અને માતૃભાષાનો વિકાશ કરવો. અમે અભિનંદન અને આભાર સાથે નિચલી વાર્તા "જાગૃતિ"ના જુન અંકમાંથી અત્રે આપીએ છીએ.—વ્યવસ્થાપક.]

ચાંદનીનો આછો પ્રકાશ ભીંત ઉપર પડતો હતો. પ્રકાશના તેજમાં ફોટો ચમકી રહ્યો હતો. અચાનક ફોટાની પાછળથી ઘંટડીના સ્વર જેવો મંજુલ અવાજ સંભળાયો.

'સુઈ ગયા છો કે જાગો છો?'

'ના, ના, જાગું છું. તમે કોણ છો!' હું જરા ગભરાયો.

'મને ન ઓળખી! હું વાર્તા.' એ મૃદુ હસી. હાસ્યનો પડઘો ઓરડામાં પડયો.

'તું વાર્તા! મેં તને જોઇ હોય એવો ખ્યાલ મને નથી.' આકાશમાં એક કાળું વાદળું દોડાદોડ કરી રહ્યું હતું.

'ક્યાંથી હોય! મારો જન્મ થયો નથી તો પછી મારા દર્શનની સંભવના ક્યાંથી હોય? હું તો અવર્ણનીય, અણલખાયેલી, બિડાઇ ગયેલી કળી જેવી છું.' એના હોઠનો ફફડાટ મેં સાંભળ્યો.

'મારા દેહને હજુ સુધી કોઈ લેખકની કલમે સ્પર્શ કર્યો નથી. હું તો અંધકારના એક ખુણામાં સડતી પડી રહી છું.

'કાગળના ખોળામાં જન્મ લેવાનું મને બહુ મન થાય છે;—પરંતુ હું કમનસીબ છું. શબ્દોના વસ્ત્ર પહેરવાનું, અલંકારોરૂપી ઘરેણાં પહેરવાનું સદ્‌ભાગ્ય મારાં ભાગ્યમાં નથી. હું જન્મ પામેલી પરંતુ સર્જનવિહોણી વાર્તા છું. તમે મને ક્યાંથી ઓળખો?' એના ગળામાંથી દર્દ પ્રકટતું હતું. મીનાક્ષી જેવી આંખોમાંથી મોતીના સેર જેવી અશ્રુની ધાર વહેતી હતી.

'તમારો જન્મ ક્યાં થયેલો? વાર્તાના જીવનમાં રસ લેતાં મેં પુછ્યું

'દુનીયાના કોઇ પ્રદેશમાં મારૂં જન્મસ્થાન નથી. તમે લેખકો અત્યંત ભાવનાશીલ બની દરિદ્રનારાયણની હૈયાવરાળને ગરીબાઇનાં ચિત્રોરૂપે ચીતરવા બેસો છો, એવા કોઇ ચિત્રમાં પણ મારો જન્મ નથી. આધુનિક જમાનાના ઘર્ષણ, મુડીવાદીના ધનના ઢગલામાં મારૂં સ્થાન નથી. દુઃખ, દ્વેષ, કંકાસ અને અન્યાય જેવી ઘટનામાં મારૂં જન્મ સ્થાન નથી. હું તો એક જીવતાજાગતા મનુષ્યના જીવનમાં જન્મી છું. ખુદ એની પોતાની જીવનની વણકહેલી કહાણી છું.'

'થોભો! વચમાં ગડબડ ન કરતાં આસ્તે આસ્તે હું તમને બધું કહું છું. વચમાં બોલબોલ ન કરો.' વાર્તા ગુસ્સે થઈ ગઇ. એની બંગડીનો સુમધુર રણકાર સાંભળતાં મારૂં મન જરા ડોલી ઉઠયું. એનો ખોટો રોષ જોઇ મનમાં હું હસ્યો.

'પણ તમારી જાત કઇ? નર, નારી કે નાન્યતર?

'ચુપ! પાછા વચમાં બોલ્યા? હું નથી નર કે નથી નારી. હું તો ફક્ત એક વ્યક્તિનો અનુભવ છું.

'ચંદ્ર' ખુબ પ્રખ્યાત લેખક હતો. ચંદ્ર એ તો એનું ઉપનામ છે. એનું સાચુ નામ તો બીજું કંઇ હતું. નીલગગનમાં અસંખ્ય તારલિયા વચ્ચે સામ્રાજ્ય ભોગવતા ચંદ્ર જેવો એ સાહિત્યનો ચંદ્ર હતો. એના લખાણમાં, દૈનિક જીવનનો ઢસરડો કરી થાકી ગયેલા હૈયામાં ચેતન પુરવાની, માનવીના દિલમાં લાગણીઓનાં પુર ઉમટાવવાની અજબ શકિત હતી. ખરેખર એ લખતો પણ એટલું સુંદર ગરીબોને થતા અન્યાય પ્રત્યે એને બહું હમદર્દી હતી. જીવનનું સૌંદર્ય એને બહું ગમતું. દંભ, અન્યાય, ખુશામત... એ બધા દુર્ગુણો સામે એ ખુબ હિંમતથી લડતો. ટુંકમાં એ સુંદર લખનારો, માનવહૈયાની ભાષા વ્યક્ત કરનારો, સાહિત્યગગનમાં ઘુમનારો ધુમકેતુ હતો.

આ લેખક સરસ્વતીનો ચુસ્ત ભક્ત હતો, છતાં લક્ષ્મીની કૃપા એની ઉપર ઉતરી હતી. એક શ્રીમંત શેઠની પેઢીમાં ચંદ્ર કામ કરતો હતો.

પગાર તો સાધારણ મળતો હતો. એનાં ગમે તે કપડામાંથી અત્તરની સુગંધ હમેશાં આવતી. હોંશ અને ચાલાકી એની જીભમાં ભળ્યાં હતાં. એનું કાબેલ મગજ દરેક વસ્તુની ગણતરી કરતું. આ બધા ગુણને લીધે તે પહેલાં શેઠને અને પછી એમના પુત્રી આશાને બહુ પ્રિય થઇ પડયો. જે પ્રમાણે સમય સમયનું કામ કરે છે એ પ્રમાણે પરિચયમાંથી પ્રેમ ઉત્પન્ન થયો અને પ્રેમનું પરિણામ લગ્નમાં જન્મ્યું. લગ્ન પછી ચંદ્ર અને આશા ઈંગ્લંડ ગયા. ઈંગ્લંડ ત્રણ ચાર વર્ષ રહ્યા પછી બંને પાછા ફર્યા. ચંદ્ર પેઢીનો મેનેજર બન્યો. હવે 'એને શાની કમી હોય!'

'ખરેખર ચંદ્ર ઘણો હોશિયાર માણસ કહેવાય. એના લખાણ ઉપરથી પણ કેટલો સજ્જન ગણાય છે!' હું બબડયો.

'સજ્જન!' વાર્તા ખડખડાટ હસી. એનું હાસ્ય બિહામણું હતું. હું ગભરાયો.

'સજ્જન! ચંદ્ર સજ્જન! હા... હા...હા...હા. લખાણ ઉપરથી માણસના વિચારો ઓળખાય. બહુ બહુ તો એના મગજનું પાણી માપી શકાય. પરંતુ એના દિલને ન ઓળખી શકાય. દિલ ઓળખવા માટે તો જાત અનુભવ જોઇએ.'

'તો શું તમે એમ કહેવા માગો છો કે ચંદ્ર સદ્‌ગૃહસ્થ નહોતો! એની ખાનદાની માટે તો લોકોમાં બે મત નથી.'

'લોકો! લોકો તો ઉગતા સુર્યને પુજે ને આથમતા સુર્યની ઉપેક્ષા કરે.

ચંદ્ર પાસે જ્યાં સુધી પૈસારૂપી જાદુ છે ત્યાં સુધી શા માટે લોકો એના ભૂતકાળ તરફ નજર નાખે?

તમે ય માણસ છો ને? ચંદ્રમાં માણસાઇ હતી કે નહિ એ તમે પોતે શોધી કાઢજો.

લગ્ન પછી ભલે ચંદ્ર પૈસાદાર બન્યો પરંતુ એના પિતાને તો આખી જીંદગી સુધી કારકુની કરવી પડી. ચંદ્ર એના પિતાનો એકનો એક પુત્ર હતો. એને પાંચ બહેનો હતી. સૌથી મોટી બહેન શોભાને ચંદ્ર બહુ પ્રિય. મા જેટલું વાત્સલ્ય શોભાના દિલમાં હતું. નાનપણથી ચંદ્રને એ બહુ લાડ લડાવતી અને એથી ચંદ્ર દિવસે દિવસે વધુ હઠીલો અને મિજાજી બનતો ગયો. ચંદ્ર એક જ પુત્ર હતો એટલે એના મનમાં એવું ભૂત ભરાઈ ગયું હતું કે બધા લાડ લડાવે એમાં એમનો ઉપકાર શાનો માનવો! બધાં એને રાજી રાખે કારણ કે એ તો લાડકો પુત્ર છે.

શોભા—એનો આ મહાન દુર્ગુણ જાણતી હતી પણ એને નાદાની ગણી હસી કાઢતી. શોભાનો પ્રેમ એટલો અંધો નિર્દોષ હતો કે એના બાપુજીએ એને કોલેજમાં જવાની રજા આપી હોવા છતાં વધુ ભણવા ન ગઇ. એ વધુ ભણે તો ચંદ્રના ભણતર માટે પૈસા ક્યાંથી કાઢે? પોતાનો લાડકો ભાઇ ન ભણે એ શોભાથી કેમ સહન થાય! આખરે, મેટ્રીક ભણીને શોભા એ ઘરકામમાં જીવન પરોવી દીધું. આ બનાવની અસર ચંદ્રના મન ઉપર બહુ ના થઇ.

શરીર ઉપર ઉંડો ઘા પડયો હોય ને જે વેદના થાય એવી વેદના ભણતર છોડયા પછી શોભાને થવા લાગી. ખુબ ભણવા માટેની ઇચ્છા એને નાનપણથી હતી, છતાં આર્થીક સ્થિતિ નબળી હોવાથી પોતાની ઇચ્છા સંતોષી ન શકી. આધુનિક યુગમાં મેટ્રીક સુધીના ભણતરની કઇ કીંમત નથી. બી. એ. અને એમ. એ. ભણેલી યુવતીઓને જોઇ શોભાનું દિલ કચવાતું. જીવ બાળી બાળીને શરૂઆતમાં તો એ અડધી થઇ ગઇ. પાછળથી મનને ખુબ મનાવી પોતાના કુટુંબના સભ્યોને સુખશાંતી આપવા પાછળ પોતાના દિવસો એ પસાર કરવા લાગી. ચંદ્રના કોલેજ જીવન દરમીયાન શોભા એની તમામ સગવડ સાચવતી. એના મીત્રો માટે વારંવાર ચા બનાવતી. એના કપડા તઇયાર રાખતી. એના બાપુજી ચંદ્રને કદી લડે તો ચંદ્રનો બચાવ કરતી. પોતે સાડીની શોખીન હોવા છતાં ઘણી વખત મનગમતી સાડી ન લેતાં, પોતાના પૈસા ચંદ્રને વાપરવા આપી દેતી. ચંદ્ર ખુશીથી એ પૈસા વડે સિનેમા જોઇ આવતો.

ભણતર પુરૂં કર્યા પછી પણ પોતાની કમાણીના પૈસાથી ચંદ્ર કદી પોતાની બહેન માટે કાંઇ લાવ્યો નથી. લગ્ન પહેલાં ચંદ્ર આશા માટે ઘણી વખત મોગરાના ફુલની વેણી લઇ જતો. એક વખત તો ખુબ આનંદમાં આવી જઇને એણે આશાને શ્યામ ગુલાલ રંગની સાડીની ભેટ આપી હતી.

શોભા આ જોતી પણ કંઇ બોલતી નહિ. શા માટે બોલીને નકામા શબ્દો બગાડવા! પછી તો ચંદ્ર અને આશાનાં લગ્ન થયાં અને બન્ને ઈંગ્લંડ ગયાં. હવે તો ચંદ્ર શોભાને યાદ પણ શા માટે કરે! નાનો ટુંકો કાગળ અને થોડા રૂપિયા એના બાપુજી ઉપર મોકલી દે એટલે એની ફરજ પુરી થઈ. શોભાની પછી શી હાલત થઇ એની એ લાડકો ભાઇ શું કામ દરકાર કરે? બિચારી શોભા...' વાર્તાના મુખમાંથી શબ્દોનો ધોધ વહેતો હતો. એની અણિયાળી કાળી આંખોમાં તિરસ્કારની જ્વાળા સળગતી હતી. નાનકડું સાંકડુ મોં. ક્રોધથી લાલચોળ બની ગયું હતું.

હું વાર્તા સામે સ્તબ્ધ બની જોઇ રહ્યો. અજાણી બીકથી મારૂં અંગ ધ્રુજતું હતું. એનો રોષ જોઇ હું ટુંડો

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

માર બની ગયો. માંડ નાંડ હું બોલ્યોઃ

'બિચારી શોભા ! હા, પછી શોભાનું શું થયું ! એ અત્યારે શું કરે છે ?'

'શોભા ! એનું થવાનું પણ શું હતું. બીજાની સુખસગવડ સાચવવામાં એણે એની જીંદગી પાયમાલ કરી. ભાઈને ભણાવવા જતાં એ જાતે અભણ રહી. મેટ્રીક ભણેલી એટલે લગ્ન માટે લાયક યુવક ન મળ્યો. બધાને ખુબ ભણેલી યુવતી જોઈતી હતી. શોભા એટલું ભણતર ક્યાંથી લાવે ! રૂપ તો સાધારણ હતું લગ્ન માટે ત્રીજી જે વસ્તુની જરૂર હતી એ પણ એના પિતા પાસે નહોતી. દિલને ઓળખવાની આજે કોને ફુરસદ છે ? લગ્ન માટે શોભાને બહુ દુઃખ સહન કરવું પડ્યું. પોતાના ભાઈની દરકાર કર્યા વગર એ આગળ ભણી હોત તો આજે એની વર્તમાન સ્થિતિ કેટલી જુદી હોત ? શોભા મનમાં ને મનમાં પસતાવા લાગી. કોઈ દિવસ નહિ અને આજે એને ચંદ્ર ઉપર પુષ્કળ તિરસ્કાર છુટવા લાગ્યો. મોટી બહેનને કુંવારી રાખી, લગ્ન કરી એ તો ઇંગ્લંડમાં મજા કરે છે. ક્રમને શોભા એક અભણ, કોલસાના દુકાનદાર સાથે પરણી ગઈ. એના જીવનની એક પણ આશા સફળ ન થઈ. ન તો એ બહુ ભણી કે ન તો એ સામાજીક ક્ષેત્રમાં આગળ આવી. આ ઉપરાંત ન તો એને મન પસંદ યુવક મળ્યો. બત્રીશ વર્ષની શોભાની આંખ આગળ ગોળ કાળાં કુંડાળાં દેખાવા લાગ્યાં. જેને માટે એને પોતાની ઇચ્છાઓ દાબી દીધી, જેને માટે એની ભાવનાઓને કચરી નાખી, જેને માટે આટલું દુઃખ સહન કર્યું એ ભાઈ ચંદ્ર કેવો કહેવાય ? ચંદ્ર બહુ ભણ્યો, બહુ ફર્યો અને બહુ કમાયો પણ ખરો, છતાં એ માણસ કહેવાય ?

તમે જ કહો, ચંદ્રમાં માણસાઈ છે ખરી ? એ કેટલો નીચ અને સ્વાર્થી પુરૂષ કહેવાય ! જે પુરૂષે પોતાની બહેનની પરવા ન કરી, માબાપના દિલને દુભાવ્યું, એને આજે જગત સાચો સાહિત્યકાર કહી નવાજે છે. આવા મલિન માનવીને દુનીયા કીર્તીની વરમાળા પહેરાવે છે. પૈસાદારો પોતાની પુત્રી આપે છે.

ક્યાં ગયો દુનીયાનો ન્યાય ! આજે શોભા પોસપોસ આંસુએ રડે છે. એના ભાઈ કરતા એનો પતિ ઘણો સારો છે. એની સાસુ પ્રેમાળ છે. પણ શોભા પોતાના લાડકા ભાઈને યાદ કરી રડે છે. ભાઈ પાછળ આટલો બધો આત્મ ભોગ કર્યો છતાં એણે જરા પણ દયા કે લાગણી ન બતાવી.

તમે કહો કે આ ભાઈ સુખી થશે ? કોઈ દિવસ તો શોભાનો પ્રેમ જરૂર એને રડાવશે. એક દિવસ એવો આવશે કે આ પથ્થર ભાઈ બેનને યાદ કરી માથા પછાડશે.'

આટલું બોલી વાતો ધીમે ધીમે ઝાંખી પડવા લાગી. એનો સ્વાર ધીમો પડવા લાગ્યો. અદ્રશ્ય થતી વાતોને હું ફાટી આંખે જોઈ રહ્યો.

શોભા ! શોભા ! જરા ઉભી રહે. શોભા, પ્લીઝ એક મિનિટ. તારો ભાઈ હેવાન છે. એને માફ કર. શોભા !'

હું બેબાકળો બની ઉભો થઈ દોડવા લાગ્યો. મારૂં શરીર પસીનાથી ભીંજાઈ ગયું. વાતોને પકડવા જતાં પલંગની ઈસ મારા હાથમાં આવી.

'ચંદ્ર, એઈ ચંદ્ર, તને શું થયું ? કંઈ ખરાબ સ્વપ્ન આવ્યું કે શું ?' આશા મને ઢંઢોળતાં પુછવા લાગી.

જવાબમાં હું ડરામણી આંખે આશાના રૂપાળા મુખ સામે તાકી રહ્યો.

ચંદ્રનો પાગલ જેવો ચહેરો જોઈ આશા બે ડગલાં પાછળ હઠી ગઈ.

—'જાગૃતિ'માંથી.

પરાધીન સપને ન સુખ

ઉપર લખ્યું છે એ આપણા વડવાઓનું અનુભવ-વાક્ય છે. આપણે સૌ ક્ષણે ક્ષણે એનો અનુભવ કરીએ છીએ, છતાં આપણી ચાલ જ એવી હોય છે કે આપણે પરાધીન બનતા જ રહીએ. પછી સુખ તો શાનું હાથમાં આવે જ !

આપણે મહેનત કરીને પૈસા કમાયા. એ પૈસા આપણે એવા હાથમાં મુક્યા કે જરૂર પડે ત્યારે આપણા હાથમાં આવે નહીં. આનું નામ પૈસે પરાધીનતા !

આપણને કામકાજ અંગે પૈસાની જરૂર પડી. એવા માણસ પાસેથી પૈસા લીધા કે એકનું બમણું દેવું થયું. જીંદગીભર પૈસા આપનારથી દબાયેલા રહેવાનું ગોઠવ્યું. પછી ખરાને પણ ખોટું કહેવાનો વારો આવ્યો. આ પણ એક જાતની પરાધીનતા.

ખેતી કરીએ કે વેપાર ખેડીએ પણ આપણા ગજા ઉપરવટ દોડ કાઢીએ તો પરાધીનતા જ આવે.

આપણે લગ્ન કે કારજ કરવાનું છે. એવા મોટા બા બન્યા કે દેવામાંથી ઉંચા જ ન અવાય.

પછેડી પ્રમાણે સોડ તાણવી અને ગજા પ્રમાણે બચત કરતા રહેવું એ સ્વાધીનતાની ગુરૂ ચાવી છે.

—બબલભાઈ મહેતા.

સર્વ પક્ષીય પરીષદ

ભારતમાં કૃષિ ક્ષેત્રે પૂર્નઘટના કરવા માટેનાં પગલાઓ યોજવાની દ્રષ્ટિએ મહિસુરમાં તા. ૨૧ અને ૨૨મી સપટેમ્બરે ઉચ્ચ કક્ષાએ જે મંત્રણા થનાર છે એમાં લગભગ સર્વ રાજકીય પક્ષોના અગ્રણી નેતાઓ ભાગ લેવા સંમત થયેલ છે, એમ અખિલ ભારત સર્વ સેવા સંઘના પ્રમુખ શ્રી ધીરેન્દ્ર મજમુદારે આજે અત્રે પત્રકારોને કહ્યું હતું. શ્રી મજમુદારે જણાવ્યું હતું કે ડૉ. રાજેન્દ્રપ્રસાદ, વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂ, શ્રી ગોવીંદ વલ્લભ પંત, શ્રી ઉછંગરાય ઢેબર, શ્રી જયપ્રકાશ નારાયણ, આચાર્ય કૃપાલાણી, પ્રજા સમાજવાદી પક્ષના પ્રમુખ શ્રી ગંગા ચરણ સિંહા અને સામ્યવાદી પક્ષના મહામંત્રી શ્રી અજય ઘોષ આ પરિષદમાં હાજરી આપવા સંમત થયા છે.

વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું હતું કે દેશના ગામડાઓના પુનરોત્થાનના વેગને ઝડપી બનાવવાની દૃષ્ટિએ અખિલ ભારત સર્વ સેવા સંઘે આ પરિષદ યોજી છે. એક પ્રશ્નના ઉત્તરમાં તેમણે કહ્યું હતું કે જન સંઘના નેતાઓને ગ્રામદાન આંદોલન અંગે પાયાના મતભેદો હોવાથી તેઓ પરિષદમાં હાજર રહેનાર નથી. જન સંઘના નેતાઓ એવું માને છે કે ગ્રામદાન આંદોલન સામ્યવાદ તરફનુ એક પગલું છે.

શ્રી મજુમદારે કહ્યું હતું કે શ્રી રાજગોપાલાચારી અને ડૉ. રામમનોહર લોહિયાને પણ આ ગ્રામદાન ઝુંબેશ અંગે મતભેદો છે. જો કે, ભુદાન આંદોલન પ્રત્યે તેઓ બંને સંપુર્ણ સહાનુભૂતી ધરાવે છે.

તેમણે આગળ ચાલતા કહ્યું હતું કે છેલ્લાં બે વર્ષમાં આશરે ત્રણ હજાર ગામડાં ગ્રામદાનમાં મળેલા છે.

ગ્રામદાનની અગત્ય

શ્રી મજુમદારે ગ્રામદાન આંદોલનના મહત્વની સમજણ આપતા કહ્યું હતું વિશ્વશાંતી માટે તેમજ ઘર આંગણે સલાહની ખાતર એ જરૂરી છે કે વ્યક્તિગત માલીકી, હરિફાઈવાળું અર્થ તંત્ર અને પક્ષીય રાજકારણ દુર થઈ જવા જોઈએ. આથી ગ્રામદાન ઝુંબેશ આજના યુગની તાકીદની હાકલ છે.

સામાજીક બાજુ

આંદોલનની સામાજીક બાજુ સંબંધે બોલતા શ્રી મજમદારે કહ્યું હતું કે પ્રજાનો એક વર્ગ અનાજ અને સંપત્તિ પેદા કરવા માટે મહેનત મજુરી કર્યા કરે અને બીજો વર્ગ આ પહેલા વર્ગની અનેકવિધ સેવાઓના બદલે આ બધું ઉત્પાદન વાપર્યા કરે અને આમ છતાં આ પહેલા વર્ગને તેની ઓછામાં ઓછી જરૂરીયાતોથી પણ વંચિત રાખ્યા કરે, એ વસ્તુ અસહ્ય છે. આથી વર્તમાન સામાજીક વ્યવસ્થાની પુનર્રચના થવી જોઈએ અને ગ્રામદાન ઝુંબેશ આ ધ્યેય હાંસલ કરવા માગે છે.

દાનવાળાં ગામોની સિદ્ધિઓ

ગ્રામદાનમાં અપાયેલાં ગામડાઓની સિદ્ધિઓનો ઉલ્લેખ કરતાં તેમણે કહ્યું હતું કે ઉત્તર પ્રદેશના હમીરપુર જીલ્લાનું માંગ્રોટ નામનું ગામ કે જે ગ્રામદાનમાં અપાયું હતું તેણે ખુબ જ પ્રગતિ કરી છે. આ ગામના લોકો વચ્ચે હવે કશા ઝગડા થતા નથી અને ગામનું ખેતીનું ઉત્પાદન વધે ૧૬૦૦ મણમાંથી વધીને સાડા ચાર હજાર મણનું થયું છે.

તેમણે ઉમેર્યું કે આ ગામમાં ૧૦૦ કુટુંબો વસવાટ કરે છે. અને ગામ આઠ હજાર એકર જમીન ધરાવે છે.

જાણો છો ?

ઈરાની ગુલાબ તરીકે ઓળખાતું અને સૌથી વધુ માદક, મનહર સુવાસ ધરાવતુ ગુલાબ, સૌ પ્રથમ બાદશાહ બાબર ૧૫૨૬ માં ભારતમાં લાવ્યા હતા. આ પછી છેક ત્રણસો વર્ષ બાદ 'એડવડ ગુલાબ' ભારતમાં આણવામાં આવ્યું. નુરજહાન બેગમની માતા સુલતાન બેગમે, ૧૬૧૨ માં ગુલાબના અત્તરની શોધ આકસ્મિક રીતે જ કરી હતી.

આ પછી ત્રણ સદી સુધી ગાઝીપૂર ગુલાબના અત્તરના વેપારનું મુખ્ય ધામ બની રહ્યું હતું. આજે આ ઉદ્યોગ, અલિગઢ જીલ્લાના હાથરસ અને સિકન્દરરાવ તહાસલમાં ખીલ્યો છે અને કનોજ એના વેપારનું વડુ મથક બન્યું છે. આજ ગુલાબનો અર્ક, ગુલાબનું અત્તર, ગુલાબજળ વગેરે ધધાદારી ધોરણે બનાવવા માટે, "દમારક" અને "એડવર્ડ ગુલાબ"ની વ્યાપક ખેતી કરવામાં આવે છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

*　*　*　*

આખો દિવસ વેજીટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

*　*　*　*

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

*　*　*　*

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

*　*　*　*

બોર્ડીંગ અને લોજીંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂપ વર્ગનેજ લેવામા આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગર તો દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે કુટુમ્બને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

*　*　*　*

અમે દેશી સેવરધની સોપારી સેકેલી, અને કાચી તેમજ ધાણાની દાળ, ખારેક, પિસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

*　*　*　*

ઘરનું આંથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

*　*　*　*

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

Printed And Published by Mrs. Sushila Gandhi, International Printing Press, (Phoenix) Private Bag, Durban, Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor